

LỄ THẬT VỀ SỰ TIN ĐẾN DANH CHÚA JÊSUS CHRIST

Bài 14 - Trình tự các bước của sự cứu chuộc trong quyền phép của Lời Đức Chúa Trời.

Phần 4 - Thực hành Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va trong Hội-Thánh của Đức Chúa Jê-sus Christ.

Chúng ta đang học Lễ thật về sự tin đến Danh của Đức Chúa Jê-sus Christ, mà sự tin mà chúng ta đang học đây, không chỉ là học cho biết ý nghĩa của chữ tin, mà là học theo Đức Chúa Jê-sus Christ, từ sự có đức tin của Đức Chúa Jê-sus Christ đến hành động như Đức Chúa Jê-sus Christ, là sự nói và làm như Đức Chúa Jê-sus Christ đã nói và làm theo như Đức Chúa Jê-sus Christ đã thấy Đức Chúa Cha nói và làm vậy.

Giăng 5:19: **Vậy, Đức Chúa Jê-sus cất tiếng phán cùng họ rằng: Quả thật, quả thật, Ta nói cùng các người, Con chẳng tự mình làm việc gì được; chỉ làm điều chi mà Con thấy Cha làm; vì mọi điều Cha làm, Con cũng làm y như vậy.**

Gia-cơ 1:1-27: Gia-cơ, tôi tớ Đức Chúa Trời và Đức Chúa Jê-sus Christ, gửi tới mười hai chi phái ở tan lạc, chúc bình an! Hỡi anh em, hãy coi sự thử thách trăm bề thoát đến cho anh em như là điều vui mừng trọn vẹn, vì biết rằng sự thử thách đức tin anh em sanh ra sự nhịn nhục. Nhưng sự nhịn nhục phải làm trọn việc nó, hầu cho chính mình anh em cũng trọn lành toàn vẹn, không thiếu thốn chút nào. Ví bằng trong anh em có kẻ kém khôn ngoan, hãy cầu xin Đức Chúa Trời, là Đấng ban cho mọi người cách rộng rãi, không trách móc ai, thì kẻ ấy sẽ được ban cho. Nhưng phải lấy đức tin mà cầu xin, chớ nghi ngờ; vì kẻ hay nghi ngờ giống như sóng biển, bị gió động và đưa đi đây đi đó. Người như thế chớ nên tưởng mình lãnh được vật chi từ nơi Chúa: ấy là một người phân tâm, phàm làm việc gì đều không định. Anh em nào ở địa vị thấp hèn hãy khoe mình về phần cao trọng mình, kẻ giàu cũng hãy khoe mình về phần đê hèn, vì người sẽ qua đi như hoa cỏ. Mặt trời mọc lên, nắng xằng, cỏ khô, hoa rụng, sắc đẹp tội tàn: kẻ giàu cũng sẽ khô héo như vậy trong những việc mình làm. Phước cho người bị cám dỗ; vì lúc đã chịu nổi sự thử thách rồi, thì sẽ lãnh mảo triều thiên của sự sống mà Đức Chúa Trời đã hứa cho kẻ kính mến Ngài. Chớ có ai đang bị cám dỗ mà nói rằng: Ấy là Đức Chúa Trời cám dỗ tôi; vì Đức Chúa Trời chẳng bị sự ác nào cám dỗ được, và chính Ngài cũng không cám dỗ ai. Nhưng mỗi người bị cám dỗ khi mắc tư dục xui giục mình. Đoạn, lòng tư dục cứu mang, sanh ra tội ác; tội ác đã trọn, sanh ra sự chết. Hỡi anh em yêu dấu, chớ tự dối mình: mọi ân điển tốt lành cùng sự ban cho trọn vẹn đều đến từ nơi cao và bởi Cha sáng láng mà xuống, trong Ngài chẳng có một sự thay đổi, cũng chẳng có bóng của sự biến cải nào. Ấy chính Ngài theo ý muốn mình, đã dùng Lời của lễ thật sanh chúng ta, hầu cho chúng ta được nên như trái đầu mùa của những vật Ngài dựng nên. Hỡi anh em yêu dấu, anh em biết điều đó: người nào cũng phải mau nghe mà chậm nói, chậm giận; vì cơn giận của người ta không làm nên sự công bình của Đức Chúa Trời. Vậy, hãy bỏ đi mọi điều ô uế, và mọi điều gian ác còn lại, đem lòng nhu mì nhận lấy lời đã trông trong anh em, là lời cứu được linh hồn của anh em. Hãy làm theo Lời, chớ lấy nghe làm đủ mà lừa dối mình. Vì, nếu có kẻ nghe Lời mà không làm theo, thì khác nào người kia soi mặt mình trong gương, thấy rồi thì đi, liền quên mặt ra thế nào. Nhưng kẻ nào xét kỹ luật pháp trọn vẹn, là luật pháp về sự tự do, lại bên lòng suy gẫm lấy, chẳng phải nghe rồi quên đi, nhưng hết lòng giữ theo phép tắc nó, thì kẻ đó sẽ tìm được phước trong sự mình vâng lời. Nhược bằng có ai tưởng mình là tin đạo, mà không cầm giữ lưỡi mình, nhưng lại lừa dối lòng mình, thì sự tin đạo của người hạng ấy là vô ích. Sự tin đạo thanh sạch không vết, trước mặt Đức Chúa Trời, Cha chúng ta, là thăm viếng kẻ mồ côi, người góa bụa trong cơn khốn khó của họ, và giữ lấy mình cho khỏi sự ô uế của thế gian.

Phi-líp 4:1-9: Vậy thì, hỡi anh em rất yêu rất thiết, là sự vui mừng và mảo triều thiên cho tôi, kẻ rất yêu dấu ới, hãy đứng vững trong Chúa. Tôi khuyên Ê-yô-đi và khuyên Sin-ty-cơ phải hiệp một ý trong Chúa. Hỡi kẻ đồng liêu trung tín, tôi cũng xin anh giúp hai người đàn bà ấy, nhân hai bà ấy cùng tôi đã vì đạo Tin Lành mà chiến đấu; Cơ-lê-mã và các bạn khác đồng làm việc với tôi cũng vậy, có tên những người đó biên vào sách sự sống rồi. Hãy vui mừng trong Chúa luôn luôn. Tôi lại còn nói nữa: hãy vui mừng đi. Hãy cho mọi người đều biết nét nhu mì của anh em. Chúa đã gần rồi. Chớ lo phiền chi hết, nhưng trong mọi sự hãy dùng lời cầu nguyện, nài xin, và sự tạ ơn mà trình các sự cầu xin của mình cho Đức Chúa Trời. Sự bình an của Đức Chúa Trời vượt quá mọi sự hiểu biết, sẽ giữ gìn lòng và ý tưởng anh em trong Đức Chúa Jê-sus Christ. Rốt lại, hỡi anh em, phàm điều chi chân thật, điều chi đáng tôn, điều chi công bình, điều chi thánh sạch, điều chi đáng yêu chuộng, điều chi có tiếng tốt, điều chi có nhân đức đáng khen, thì anh em phải nghĩ đến. Hễ sự gì anh em đã học, đã nhận, đã nghe ở nơi tôi và đã thấy

trong tôi, hãy làm đi, thì Đức Chúa Trời của sự bình an sẽ ở cùng anh em.

Cả Kinh-Thánh làm chứng về Đức Chúa Jê-sus Christ, là làm chứng về Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã dùng Lời đã phán ra khỏi miệng Ngài để cứu chuộc loài người ra khỏi quyền lực của sự tội và sự chết, cùng đem loài người trở về với Đức Chúa Trời và như vậy, **hết trái đất còn, thì mùa gieo giống cùng mùa gặt hái, mùa hạ cùng mùa đông, ngày và đêm chẳng bao giờ tuyệt được**, nghĩa là hết thấy mọi người tin Chúa đều phải đối diện với Luật pháp mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho loài người và được chép trong Kinh-Thánh và Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời sẽ chiếu theo Luật pháp mà Ngài đã ban cho loài người để đoán xét thế gian này.

Thần của Đức Giê-Hô-Va đã cảm động Môi-se để truyền dạy Luật pháp của Ngài cho dân Y-sơ-ra-ên, có chép rằng: **“Đây là các điều Đức Giê-hô-va phán dặn; hãy làm đi, thì sự vinh quang của Đức Giê-hô-va sẽ hiện ra cùng các ngươi. Đoạn, Môi-se nói cùng A-rôn rằng: Ngươi hãy đến gần bàn thờ dâng của lễ chuộc tội và của lễ thiêu của ngươi đi, để vì ngươi và vì dân sự làm lễ chuộc tội; lại cũng hãy dâng của lễ của dân sự và làm lễ chuộc tội cho họ, y như Đức Giê-hô-va đã phán dặn vậy. A-rôn bèn lại gần bàn thờ, giết bò con đực dùng làm của lễ chuộc tội. Các con trai người đem huyết đến; người nhúng ngón tay vào, bôi trên các sừng bàn thờ, rồi đổ huyết dưới chân bàn thờ. Người lấy đem xông trên bàn thờ mỡ, hai trái cật và tấm da mỏng bọc gan của con sinh tế chuộc tội, y như Đức Giê-hô-va đã phán dặn Môi-se. Còn thịt và da, người đem ra thiêu ngoài trại quân. Đoạn, người giết con sinh dùng làm của lễ thiêu. Các con trai A-rôn đem huyết đến, người rưới chung quanh trên bàn thờ. Họ cũng đem cho A-rôn thịt của lễ thiêu sả ra từ miếng và đầu, rồi người xông hết trên bàn thờ. Đoạn, người rửa bộ lòng và các giò, đem xông trên của lễ thiêu nơi bàn thờ. Người cũng dâng của lễ của dân sự; bắt con dê đực dùng làm của lễ chuộc tội cho dân sự, giết nó và dâng lên dâng chuộc tội, y như của lễ đầu tiên; lại người cũng dâng của lễ thiêu theo luật lệ đã định. Kế đó, người dâng của lễ chay, trút đầy bùm tay mình đem xông trên bàn thờ, ngoại trừ của lễ thiêu hồi ban mai. Người cũng vì dân sự giết con bò tơ và con chiên đực làm của lễ thù ân. Các con trai A-rôn đem huyết đến, và người rưới chung quanh trên bàn thờ. Họ cũng đem đến cho người mỡ của con bò tơ và con chiên đực, đuôi, mỡ trên bộ lòng, hai trái cật, và tấm da mỏng bọc gan; để những mỡ này trên o, rồi xông mỡ nơi bàn thờ. Đoạn, A-rôn lấy cái o và giò hữu đưa qua đưa lại trước mặt Đức Giê-hô-va, y như Môi-se đã dặn biểu. A-rôn giơ tay mình trên dân sự chúc phước cho; sau khi dâng của lễ chuộc tội, của lễ thiêu, và của lễ thù ân, thì người bước xuống khỏi bàn thờ. Môi-se và A-rôn bèn vào hội mạc, kể lại ra chúc phước cho dân sự; sự vinh quang của Đức Giê-hô-va hiện ra cùng cả dân sự: một ngọn lửa từ trước mặt Đức Giê-hô-va lòi ra thiêu hóa của lễ thiêu và mỡ trên bàn thờ. Cả dân sự thấy, đều cất tiếng reo mừng và sấp mặt xuống đất.”** (Lê-vi ký 9:6-24)

Giô-suê, kẻ tội tở của Môi-se, sau khi đã dẫn dân Y-sơ-ra-ên vượt qua sông Giô-đanh vào chiếm xứ Ca-na-an, người đã vâng theo các mạng lệnh cùng các điều răn mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho dân Y-sơ-ra-ên qua Môi-se, khiến dân Y-sơ-ra-ên chiếm được nhiều vùng đất trong xứ Ca-na-an, trước khi người qua đời, Giô-suê đã cảnh cáo dân Y-sơ-ra-ên về sự vâng giữ và làm theo các mạng lệnh của Đức Giê-Hô-Va:

Giô-suê 23:1-16: Khi Đức Giê-hô-va ban sự an nghỉ cho Y-sơ-ra-ên từ lâu rồi, giải cứu họ khỏi các thù nghịch ở bốn phía, và Giô-suê đã già tuổi tác cao, thì người gọi cả Y-sơ-ra-ên, các trưởng lão, các quan trưởng, các quan xét, và các quan tướng mà nói rằng: Ta là lão già đã cao tuổi rồi. Các ngươi đã thấy mọi điều Giê-hô-va Đức Chúa Trời các ngươi đã làm cho những dân tộc này mà Ngài bắt quy phục các ngươi; vì ấy là Giê-hô-va Đức Chúa Trời các ngươi đã chiến đấu cho các ngươi. Kia, tùy theo chi phái, ta đã bắt thăm cấp cho các ngươi làm sản nghiệp xứ chưa đánh lấy, và xứ của những dân tộc mà ta đã diệt, từ sông Giô-đanh cho đến biển lớn, về phía mặt trời lặn. Giê-hô-va Đức Chúa Trời các ngươi sẽ đuổi và cất dân ấy khỏi trước mặt các ngươi, và các ngươi sẽ nhận được xứ nó, y như Giê-hô-va Đức Chúa Trời các ngươi đã phán. Vậy, hãy vững lòng gìn giữ làm theo mọi điều đã ghi trong sách luật pháp của Môi-se, chớ xây qua bên hữu hoặc bên tả. Chớ nên xen lộn cùng các dân tộc này còn ở lại giữa các ngươi, chớ xưng đến danh các thần chúng nó, chớ biểu ai bắt các thần ấy mà thờ, chớ hầu việc, và đừng quỳ lạy trước các thần đó. Nhưng phải trung thành với Giê-hô-va Đức Chúa Trời các ngươi, y như các ngươi đã làm đến ngày nay. Vì Đức Giê-hô-va đã đuổi khỏi trước mặt các ngươi những dân tộc lớn và cường thịnh, và đến ngày nay chẳng ai đứng nổi trước mặt các ngươi. Một người trong các ngươi đuổi được đến ngàn người của chúng nó; vì Giê-hô-va Đức Chúa Trời các ngươi là Đấng chiến đấu cho các

người, y như Ngài đã phán. Vậy, hãy cẩn thận lấy mình đừng kính mến Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người. Và, nếu các người trở lòng và hiệp với phần còn lại của các dân tộc này ở giữa các người, nếu các người làm sui gia cùng chúng nó, hoặc các người xen vào cùng chúng nó, và chúng nó cùng các người, thì phải biết rõ ràng Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người chẳng còn cứ đuổi những dân tộc này khỏi trước mặt các người nữa; nhưng chúng nó sẽ làm lưới và bẫy cho các người, làm roi đánh nơi hông, làm chông gai chích trong mắt, cho đến chừng nào các người bị diệt mất khỏi xứ tốt đẹp này mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã ban cho. Nay, ngày nay ta sẽ đi đường cả thế gian phải đi; vậy, hãy hết lòng hết ý nhận biết rằng trong các Lời lành mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã phán về các người, chẳng có một Lời nào sai hết, thấy đều ứng nghiệm cho các người; thật chẳng một Lời nào sai hết. Và, hễ các Lời lành mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã phán được ứng nghiệm cho các người thế nào, thì Đức Giê-hô-va cũng sẽ làm ứng nghiệm những Lời hăm dọa của Ngài trên các người thế ấy, cho đến chừng Ngài diệt các người khỏi xứ tốt đẹp này mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã ban cho. Nếu các người bội giao ước của Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người đã dặn biểu, nếu các người đi hầu việc các thần khác, và quỳ lạy trước chúng nó, thì cơn thịnh nộ của Đức Giê-hô-va sẽ nổi phừng cùng các người, và các người bị diệt mất liền khỏi xứ tốt đẹp mà Ngài đã ban cho.

Sự cứu chuộc mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã ban cho loài người, chỉ được hoàn thành khi người ta tin cậy, vâng giữ và làm theo các mạng lệnh cùng các điều răn của Ngài, nghĩa là các Lời đã ra khỏi miệng của Giê-hô-va Đức Chúa Trời sẽ trực tiếp hành động ở trong lòng, trong trí của người ta, để phục hồi sự sống của linh hồn những người nào đã tiếp nhận, vâng giữ và làm theo các mạng lệnh của Đức Giê-hô-va, chứ không phải là sự người ta làm thủ tục của tôn giáo mà được sự cứu chuộc sự sống mình, như Lời Chúa đã chép.

Phục truyền luật lệ ký 11:1-32: Người phải kính mến Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, và hằng gìn giữ điều Ngài truyền người phải gìn giữ, tức là luật lệ, mạng lệnh, và điều răn của Ngài. Ngày nay, các người hãy nhìn biết (vì ta không nói cùng con trẻ các người, bởi chúng nó chẳng biết chi, và cũng chẳng thấy chi) những Lời răn dạy của Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người, sự oai nghiêm Ngài, cánh tay quyền năng giơ thẳng ra của Ngài, những phép lạ và công việc Ngài làm ra giữa xứ Ê-díp-tô mà hại Pha-ra-ôn, vua Ê-díp-tô, và toàn xứ người. Hãy nhận biết điều Ngài làm cho đạo binh Ê-díp-tô, ngựa và xe Ê-díp-tô, trong khi chúng đuổi theo các người, bị Đức Giê-hô-va lấp nước Biển đỏ lại, và hủy diệt chúng nó đến ngày nay; việc Ngài đã làm cho các người trong đồng vắng cho đến khi tới chốn này; và cũng hãy nhận biết điều Ngài làm cho Đa-phan, A-bi-ram, con trai Ê-li-áp, cháu Ru-bên, khi đất tại giữa cả Y-sơ-ra-ên hủ miệng nuốt hai người, gia quyến, luôn với trại và mọi vật chi theo họ. Vì tận mắt các người đã thấy hết thấy những việc lớn mà Đức Giê-hô-va đã làm. Vậy, phải gìn giữ hết thấy điều răn mà ta truyền cho các người ngày nay, để các người được mạnh mẽ, vào nhận lấy xứ mà mình sẽ chiếm được, hầu cho các người sống lâu ngày trên đất mà Đức Giê-hô-va đã thề ban cho tổ phụ các người và cho dòng dõi của họ, tức là xứ đơm sữa và mật. Vì xứ người sẽ vào nhận lấy chẳng phải như xứ Ê-díp-tô, là nơi mình đã ra khỏi; tại nơi ấy người gieo mạ và phải nhờ lấy chân mình mà tưới, như một vườn rau cỏ; nhưng xứ các người sẽ đi vào nhận lấy đó, là một xứ có núi và trũng, nhờ mưa trời mà được thấm tưới. Ấy là một xứ Giê-hô-va Đức Chúa Trời người săn sóc, mắt Ngài hằng đoái xem nó từ đầu năm đến cuối. Vậy, nếu các người chăm chỉ nghe các điều răn ta truyền cho các người ngày nay, hết lòng, hết ý kính mến Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, và phục sự Ngài, thì Ta sẽ cho mưa mùa thu và mưa mùa xuân xuống thuận thì tại trong xứ các người; người sẽ thâu góp ngũ cốc, rượu, và dầu của người. Ta cũng sẽ khiến đồng ruộng người sanh cỏ cho súc vật người; người sẽ ăn và được no nê. Các người khá cẩn thận, kẻo lòng mình bị dụ dỗ, xây bỏ Chúa, mà hầu việc các thần khác, và quỳ lạy trước mặt chúng nó chẳng; e cơn thịnh nộ của Đức Giê-hô-va sẽ phừng lên cùng các người, Ngài đóng các tầng trời lại, nên nổi chẳng có mưa nữa, đất không sanh sản: như vậy, các người sẽ vội chết mất trong xứ tốt tươi này, là xứ mà Đức Giê-hô-va ban cho các người. Vậy, hãy cất để trong lòng và trong trí mình những Lời Ta nói cùng các người, đeo nó như một dấu nơi tay, như một ấn chỉ giữa hai con mắt. Hãy dạy nó lại cho con cái mình, nói đến hoặc khi người ngồi ở trong nhà hay là đi đường, hoặc khi người nằm hay là khi trời dậy. Cũng phải ghi các Lời ấy trên cột nhà và trên cửa mình, hầu cho những ngày của các người và của con cái các người được nhiều thêm trong xứ mà Đức Giê-hô-va đã thề ban cho tổ phụ các người, y như những ngày

của trời ở trên đất. Vì nhược bằng các người cẩn thận gìn giữ hết thủy điều răn này mà ta truyền cho các người phải làm lấy, kính mến Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người, đi theo các đạo Ngài, và trung thành với Ngài, thì Đức Giê-hô-va sẽ đuổi những dân tộc này ra khỏi trước mặt các người, khiến các người thắng được dân tộc lớn và mạnh hơn mình. Phàm nơi nào bàn chân các người sẽ đạp đến, đều thuộc về các người. Giới hạn các người sẽ chạy từ đồng vắng tới Li-ban, từ sông Ó-phơ-rát đến biển tây. Chẳng ai đứng nổi được trước mặt các người; Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người sẽ rải sự kinh khủng và sợ hãi trong khắp xứ các người sẽ đạp chân lên, y như Ngài đã phán. Kìa, ngày nay ta đặt trước mặt các người sự phước lành và sự rửa sả: sự phước lành, nếu các người nghe theo các điều răn của Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người, mà ta truyền cho ngày nay; sự rửa sả, nếu các người không nghe theo các điều răn của Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người, nhưng xây bỏ đường ta chỉ cho ngày nay, đặng đi theo các thần khác mà các người không hề biết. Khi Giê-hô-va Đức Chúa Trời người khiến người vào xứ đặng nhận lấy, thì phải rao sự chúc lành trên núi Ga-ri-xim, và sự chúc dữ trên núi Ê-banh. Hai núi này há chẳng phải ở bên kia sông Giô-đanh, qua khỏi đường tây, tại đất dân Ca-na-an ở trong đồng ruộng, đối ngang Ghinh-ganh, gần những cây dẻ bộp của Mô-rê sao? Vì các người sẽ đi ngang qua sông Giô-đanh, đặng vào nhận lấy xứ mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời các người ban cho; các người sẽ lấy xứ làm sản nghiệp và ở tại đó. Vậy, phải cẩn thận làm theo hết thủy những luật lệ và mạng lệnh mà ngày nay ta đặt trước mặt các người.

Các mạng lệnh đã được phán ra từ miệng của Đức Giê-hô-va để ban cho loài người trên đất này, không chỉ là các mạng lệnh mà người ta phải vâng theo để được sự sống lại và được sự sống đời đời, mà chính Đức Giê-hô-va sẽ dùng quyền phép của Ngài để bảo vệ loài người, dắt dẫn loài người và ban phước cho môi trường sống của loài người ở trên đất này nữa.

Ê-sai 55:1-13: **Hỡi những kẻ nào khát, hãy đến suối nước! Và người nào không có tiền bạc, hãy đến, mua mà ăn! Hãy đến, mua rượu và sữa mà không cần tiền, không đòi giá. Sao các người trả tiền để mua đồ không phải là bánh? Sao các người đem công lao mình đổi lấy vật chẳng làm cho no? Hãy chăm chỉ nghe Ta, hãy ăn của ngon, và cho linh hồn các người vui thích trong của béo. Hãy nghiêng tai, và đến cùng Ta; hãy nghe Ta, thì linh hồn các người được sống. Ta sẽ lập với các người một giao ước đời đời, tức là sự nhân từ chắc thật đã hứa cùng Đa-vít. Nay, Ta đã lập người lên làm chứng kiến cho các nước, làm quan trưởng và quan tướng cho muôn dân. Nay, người sẽ kêu gọi nước mà người chưa hề biết, và nước chưa hề biết người sẽ chạy đến cùng người, vì có Giê-hô-va Đức Chúa Trời người, là Đấng Thánh của Y-sơ-ra-ên, là Đấng đã làm vinh hiển người. Hãy tìm kiếm Đức Giê-hô-va đang khi mình gặp được; hãy kêu cầu đang khi Ngài ở gần! Kẻ ác khá bỏ đường mình, người bất nghĩa khá bỏ các ý tưởng; hãy trở lại cùng Đức Giê-hô-va, Ngài sẽ thương xót cho, hãy đến cùng Đức Chúa Trời chúng ta, vì Ngài tha thứ dồi dào. Đức Giê-hô-va phán: Ý tưởng Ta chẳng phải ý tưởng các người, đường lối các người chẳng phải đường lối Ta. Vì các tầng trời cao hơn đất bao nhiêu, thì đường lối Ta cao hơn đường lối các người, ý tưởng Ta cao hơn ý tưởng các người cũng bấy nhiêu. Vả, như mưa và tuyết xuống từ trên trời và không trở lại nữa, mà đượm nhuần đất đai, làm cho sanh ra và kết nụ, đặng có giống cho kẻ gieo, có bánh cho kẻ ăn, thì Lời nói của Ta cũng vậy, đã ra từ miệng Ta, thì chẳng trở về luống nhưng, mà chắc sẽ làm trọn điều Ta muốn, thuận lợi công việc Ta đã sai khiến nó. Vì các người sẽ đi ra vui vẻ, được đưa đi trong sự bình an. Trước mặt các người, núi và đồi sẽ trở tiếng ca hát, mọi cây cối ngoài đồng sẽ vỗ tay. Cây tùng sẽ mọc lên thay cho bụi gai, và cây sim sẽ lớn lên thay cho gai gộc; điều đó sẽ làm cho biết Danh Đức Giê-hô-va, và là một dấu đời đời không hề tuyệt diệt.**

Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã nhiều lần cảnh cáo tuyển dân của Ngài, vì họ đã không để ý đến các mạng lệnh của Ngài và dân Y-sơ-ra-ên đã trải qua nhiều kỳ chối bỏ luật pháp của Đức Chúa Trời và cho đến tận thời kỳ sau rốt này, người ta không chỉ chối bỏ luật pháp của Đức Chúa Trời, mà người ta còn chối bỏ lễ thật nữa, như Lời Chúa đã cảnh báo:

2 Tê-sa-lô-ni-ca 2:1-17: **Luận về sự đến của Đức Chúa Jê-sus Christ chúng ta, và về sự chúng ta hội hiệp cùng Ngài, thì, hỡi anh em, xin chớ vội bối rối và kinh hoảng hoặc bởi thần cảm giả mạo, hoặc bởi lời nói hay là bởi bức thư nào tựa như chúng tôi đã gửi mà nói rằng ngày Chúa gần đến. Mặc ai dùng cách nào, cũng đừng để họ lừa dối mình. Vì phải có sự bỏ đạo đến trước, và có người tội ác, con của sự**

hư mất hiện ra, tức là kẻ đối địch, tôn mình lên trên mọi sự mà người ta xưng là Đức Chúa Trời hoặc người ta thờ lạy, rất đối nghịch trong đền Đức Chúa Trời, chính mình tự xưng là Đức Chúa Trời. Anh em há không nhớ khi tôi còn ở với anh em, thì đã nói về những sự đó sao? Hiện nay anh em biết rõ điều làm ngăn trở nó, hầu cho nó chỉ hiện ra đúng kỳ nó thôi. Vì đã có sự mầu nhiệm của điều bội nghịch đang hành động rồi; song Đấng còn ngăn trở cần phải cất đi. Bấy giờ kẻ nghịch cùng luật pháp kia sẽ hiện ra, Đức Chúa Jê-sus sẽ dùng hơi miệng Ngài mà hủy diệt nó, và trừ bỏ nó bởi sự chói sáng của sự Ngài đến. Kẻ đó sẽ lấy quyền của quỷ Sa-tan mà hiện đến, làm đủ mọi thứ phép lạ, dấu dị và việc kỳ đối giả; dùng mọi cách phỉnh dối không công bình mà dỗ những kẻ hư mất, vì chúng nó đã không nhận lãnh sự yêu thương của lễ thật để được cứu chuộc. Ấy vì thế mà Đức Chúa Trời cho chúng nó mắc phải sự lầm lạc, là sự khiến chúng nó tin điều dối giả, hầu cho hết thảy những người không tin lễ thật, song chuộc sự không công bình, điều bị phục dưới sự phán xét của Ngài. Hỡi anh em yêu dấu của Chúa, còn như chúng tôi, phải vì anh em tạ ơn Đức Chúa Trời không thôi, vì vừa lúc ban đầu, Ngài đã chọn anh em bởi sự nên thánh của Thánh Linh, và bởi tin lễ thật, đặt ban sự cứu chuộc cho anh em. Ấy cũng là vì đó mà Ngài đã dùng Tin Lành chúng tôi gọi anh em, đặt anh em hưởng được sự vinh hiển của Đức Chúa Jê-sus Christ chúng ta. Hỡi anh em, vậy thì hãy đứng vững, hãy vâng giữ những điều dạy dỗ mà chúng tôi đã truyền cho anh em, hoặc bằng lời nói, hoặc bằng thư từ của chúng tôi. Nguyên xin chính Đức Chúa Jê-sus Christ chúng ta, và Đức Chúa Trời Cha chúng ta, là Đấng đã yêu thương chúng ta, và đã lấy ân điển Ngài mà ban cho chúng ta sự yên ủi đời đời và sự trông cậy tốt lành, hãy yên ủi lòng anh em, khiến anh em được bền vững trong mọi việc lành cùng mọi lời nói lành.

Chữ bỏ đạo - a falling^{G646} away^{G646} chép trong câu 3 trên, đó là chữ ἈΠΟΣΤΑΣΙΑ - apostasia, số 646 của tiếng Hy-lạp, có nghĩa là: *sự đào ngũ, sự bội giáo, sự bỏ đạo, sự chối bỏ lễ thật*;

Nguyên nhân nào khiến tuyền dân của Chúa bỏ đạo, bỏ luật pháp, bỏ lễ thật của Đức Chúa Trời ?

Giê-rê-mi 50:6-7: Dân Ta vốn là một bầy chiên lạc mất; những kẻ chăn làm cho lộn đường, để chúng nó lầm lạc trên các núi, đi từ núi qua gò, quên chỗ mình an nghỉ. Phàm những kẻ gập, đều vô nuốt chúng nó; và những kẻ nghịch chúng nó đều nói rằng: Chúng ta không đáng tội, vì chúng nó đã phạm tội nghịch cùng Đức Giê-hô-va, là nơi ở của sự công bình, tức là Đức Giê-hô-va, sự trông cậy của tổ phụ chúng nó.

Xa-cha-ri 10:1-3: Hãy cầu mưa nơi Đức Giê-hô-va trong kỳ mưa cuối mùa, thì Đức Giê-hô-va sẽ làm chớp và ban mưa xuống dồi dào, cho ai nấy được rau cỏ ngoài đồng. Vì các thần tượng nói sự hư không, các thầy bói thấy sự dối trá; chúng nó rao chiêm bao phỉnh dối, và ban sự yên ủi luống nhưng. Vậy nên dân tan đi như những con chiên, vì không có người chăn thì bị khốn nạn. Cơn giận Ta đã hừng lên nghịch cùng những kẻ chăn, Ta sẽ phạt những dê đực; vì Đức Giê-hô-va vạn quân đã thăm viếng bầy chiên Ngài, tức là nhà Giu-đa; và sẽ dẫn chúng nó ra trận như ngựa danh tiếng.

Mác 6:31-34: Ngài phán cùng sứ đồ rằng: Hãy đi tẻ ra trong nơi vắng vẻ, nghỉ ngơi một chút. Vì có kẻ đi người lại đông lắm, đến nỗi Ngài và sứ đồ không có thì giờ mà ăn. Vậy, Ngài và sứ đồ xuống thuyền đi tẻ ra trong nơi vắng vẻ. Nhưng nhiều người thấy đi, thì nhìn biết; dân chúng từ khắp các thành đều chạy bộ đến nơi Chúa cùng sứ đồ vừa đi, và đã tới đó trước. Bấy giờ Đức Chúa Jê-sus ở thuyền bước ra, thấy đoàn dân đông lắm, thì Ngài động lòng thương xót đến, vì như chiên không có người chăn; Ngài bèn khởi sự dạy dỗ họ nhiều điều.

Cho đến tận thời kỳ sau rốt này, nhiều người mang danh người giảng Tin-Lành đã đăng tải bài giảng của họ trên mạng xã hội, *họ ca ngợi tình yêu của Đức Chúa Trời đã ban ân điển để cứu chuộc loài người, nhưng cũng trong bài giảng đó, họ lại dạy người ta không cần phải làm theo luật pháp nữa, vì người ta được cứu bởi ân điển, chứ không phải bởi sự làm theo luật pháp!*

Lời Đức Chúa Trời đã chép trong Kinh-Thánh phải được ứng nghiệm, như có chép rằng: **“Kẻ ngu muội không ưa thích sự thông sáng; Nhưng chỉ muốn lòng nó được bày tỏ ra.”** (Châm ngôn 18:2)

Châm ngôn 12:17-23: Kẻ nào nói thật, rao truyền sự công bình; Song kẻ làm chứng gian, phô sự giả dối. Lời vô độ đâm xoi khác nào gươm; Nhưng lưỡi người khôn ngoan vốn là thuốc hay. Môi chân thật được bền đỡ đời đời; Song lưỡi giả dối chỉ còn một lúc mà thôi. Sự phỉnh gạt ở trong lòng kẻ toan mưu

hại; Nhưng sự vui vẻ thuộc về người khuyển lớn sự hòa bình. Chẳng một tai họa nào xảy đến cho người công bình; Song kẻ hung ác sẽ bị đầy đau đớn. Môi miệng nói dối giả lấy làm gồm ghê tởm cho Đức Giê-hô-va; Song ai ăn ở trung thành được đẹp lòng Ngài. Người khôn khéo giấu điều mình biết; Còn lòng kẻ ngu muội xướng ra sự điên dại mình.

Chúng ta hãy xem Lời Đức Chúa Trời đã chép gì về *ân điển* (ơn - grace) mà Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban cho loài người, từ dân Y-sơ-ra-ên cho đến muôn dân trên đất này.

Giăng 1:16-18: Vả, bởi sự đầy đầy của Ngài mà chúng ta đều có nhận được, và ơn càng thêm ơn. Vì luật pháp đã ban cho bởi Môi-se, còn ơn và lễ thật bởi Đức Chúa Jêsus Christ mà đến. Chẳng hề ai thấy Đức Chúa Trời; chỉ Con một ở trong lòng Cha, là Đấng đã giải bày Cha cho chúng ta biết.

Chữ *ơn - grace*^{G5485} chép trong câu 16 trên, đó là chữ $\chi\acute{\alpha}\rho\iota\varsigma$ - charis, số 5485 ra từ chữ $\chi\alpha\iota\rho\omega$ - chairō, số 5463 của tiếng Hy-lạp, có nghĩa là: *sự nhân từ, sự khoan dung, sự tử tế, sự ban ân huệ, sự ban đặc ân hoặc thuộc thể hoặc thuộc linh tác động trên tâm lòng của những người nhận được các đặc ân đó phản chiếu trong cuộc sống của người ấy, khiến người ấy được chấp nhận, được yêu mến, được vui mừng, được ích lợi ở trước mặt Đức Chúa Trời.*

Ân điển là ân huệ, là đặc ân của Đức Chúa Trời ban cho loài người, để nhờ những sự ban cho của Đức Chúa Trời mà loài người được chấp nhận trở lại, được trở nên xứng đáng, được trở nên được yêu quý ở trước mặt Đức Chúa Trời, mà người đầu tiên nhận được sự ban cho đặc ân này, là Nô-ê.

Sáng thế ký 6:5-8: Đức Giê-hô-va thấy sự hung ác của loài người trên mặt đất rất nhiều, và các ý tưởng của lòng họ chỉ là xấu luôn; thì tự trách đã dựng nên loài người trên mặt đất, và buồn rầu trong lòng. Đức Giê-hô-va phán rằng: Ta sẽ hủy diệt khỏi mặt đất loài người mà Ta đã dựng nên, từ loài người cho đến loài súc vật, loài côn trùng, loài chim trời; vì Ta tự trách đã dựng nên các loài đó. Nhưng Nô-ê được ơn trước mặt Đức Giê-hô-va.

Bản King James version chép câu 8 trên như sau: ⁸But Noah^{H5146} found^{H4672} grace^{H2580} in the eyes^{H5869} of the LORD^{H3068}. Chữ *được ơn - found*^{H4672} *grace*^{H2580} chép trong câu 8 trên, đó là chữ ןן - chen, số 2580 ra từ chữ ןן - chanan, số 2603 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự ban đặc ân, nhận được thương xót, được quý mến, được yêu chuộng, được quan tâm đến, được chiếu cố, được chấp nhận,*

Bây giờ chúng ta hãy xem Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã ban ân điển cho loài người, mà trước hết là cho dân Y-sơ-ra-ên, để nhờ sự ban cho đặc ân này, mà dân Y-sơ-ra-ên được giải cứu ra khỏi nhà nô-lệ và bắt đầu từ dân Y-sơ-ra-ên mà muôn dân trên đất này cũng nhận được đặc ân này, mà được sự cứu chuộc sự sống mình.

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:1-28: Tại xứ Ê-díp-tô, Đức Giê-hô-va phán cùng Môi-se và A-rôn rằng: Tháng này định làm tháng đầu cho các ngươi, tức là tháng giêng trong quanh năm. Hãy nói cho toàn hội chúng Y-sơ-ra-ên rằng: Đến ngày mồng mười tháng này, mỗi gia trưởng tùy theo nhà mình phải bắt một con chiên con. Nếu nhà ít người quá ăn không hết một chiên con, hãy chung cùng người rất lân cận mình, tùy theo số người; và hãy tính cho mỗi chiên con tùy sức người ăn hết. Các ngươi hãy bắt hoặc trong bầy chiên, hoặc trong bầy dê, chiên con đực hay là dê con đực, tuổi giáp niên, chẳng tỳ vết chi, đoạn để dành cho đến ngày mười bốn tháng này; rồi cả hội chúng Y-sơ-ra-ên sẽ giết nó, vào lối chiều tối. Họ sẽ lấy huyết đem bôi trên hai cây cột và mày cửa của nhà nào ăn thịt chiên con đó. Đêm ấy họ sẽ ăn thịt chiên quay với bánh không men và rau đắng. Chớ ăn thịt nửa chín nửa sống hay là luộc trong nước, nhưng phải quay trên lửa cả và dầu, giò, với bộ lòng. Các ngươi chớ để chi còn lại đến sáng mai; nếu còn lại, hãy thiêu đi. Vậy, ăn thịt đó, phải như vậy: Dây lưng cột, chân mang giày, tay cầm gậy, ăn hồi hã; ấy là lễ Vượt-quá của Đức Giê-hô-va. Đêm đó Ta sẽ đi qua xứ Ê-díp-tô, hành hại mọi con đầu lòng xứ Ê-díp-tô, từ người ta cho đến súc vật; Ta sẽ xét đoán các thần của xứ Ê-díp-tô; Ta là Đức Giê-hô-va. Huyết bôi trên nhà các ngươi ở, sẽ dùng làm dấu hiệu; khi Ta hành hại xứ Ê-díp-tô, thấy huyết đó, thì sẽ vượt qua, chẳng có tai nạn hủy diệt các ngươi. Các ngươi hãy ghi ngày đó làm kỷ niệm; trải các đời hãy giữ làm một lễ cho Đức Giê-hô-va, tức là một lễ lập ra đời đời. Trong bảy ngày phải ăn bánh không men: vừa đến ngày thứ nhất, hãy dẹp men khỏi nhà đi; vì hễ ai ăn bánh có men từ ngày thứ nhất cho đến ngày thứ bảy, thì sẽ bị truất ra khỏi Y-sơ-ra-ên. Ngày thứ nhất, sẽ có một sự nhóm hiệp thánh; qua ngày thứ bảy các ngươi cũng sẽ có một sự nhóm hiệp thánh nữa. Trong mấy ngày đó chẳng nên làm

công việc chi, chỉ lo sắm đồ ăn cho mỗi người cần ăn mà thôi. Vậy, các người hãy giữ lễ bánh không men, vì chính ngày đó Ta rút quân đội các người ra khỏi xứ Ê-díp-tô; nên chi, trải các đời phải giữ ngày đó như một lễ lập ra đời đời. Ngày mười bốn tháng giêng, chiều lại, các người sẽ ăn bánh không men cho đến chiều ngày hai mươi một tháng đó. Trong bảy ngày không nên còn thấy men tại nhà các người; vì bất luận người ngoại bang hay là người bản xứ, hễ ai ăn bánh có men sẽ bị truất khỏi hội chúng Y-sơ-ra-ên. Chớ nên ăn bánh có men; khắp nơi các người ở đều phải ăn bánh không men. Vậy, Môi-se nhóm lại các trưởng lão Y-sơ-ra-ên mà nói rằng: Hãy đi bắt một con trong bầy cho mọi nhà các người, và giết nó làm lễ Vượt-qua. Rồi hãy lấy một chùm kinh giới nhúng vào huyết trong chậu, bôi lên mày và hai cây cột cửa, đoạn, trong các người chớ ai ra khỏi cửa nhà mình cho đến sáng mai. Đức Giê-hô-va sẽ đi qua đăng hành hại xứ Ê-díp-tô; khi thấy huyết nơi mày và hai cây cột cửa, Ngài sẽ vượt qua, không cho kẻ tiêu diệt vào nhà các người đăng hành hại. Hãy giữ lễ này như một lệ lập ra đời đời cho các người và con cháu các người. Khi nào các người vào xứ mà Đức Giê-hô-va sẽ ban cho, như Lời Ngài đã phán, thì hãy giữ lễ này. Khi con cháu các người hỏi rằng: Lễ này là nghĩa chi? Hãy đáp rằng: Ấy là của tế lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va, vì khi Ngài hành hại xứ Ê-díp-tô thì Ngài đi vượt qua các nhà dân Y-sơ-ra-ên, và cứu nhà chúng ta đó. Dân Y-sơ-ra-ên bèn cúi đầu lạy, rồi đi, làm theo như Lời Đức Giê-hô-va đã phán dặn Môi-se và A-rôn.

Chính Môi-se đã nhóm các trưởng lão trong Y-sơ-ra-ên mà truyền lệnh cho họ phải trực tiếp làm công việc này cho dân sự: **Hãy đi bắt một con trong bầy cho mọi nhà các người, và giết nó làm lễ Vượt-qua. Rồi hãy lấy một chùm kinh giới nhúng vào huyết trong chậu, bôi lên mày và hai cây cột cửa, đoạn, trong các người chớ ai ra khỏi cửa nhà mình cho đến sáng mai.**

Người tin Chúa phải luôn nhớ rằng, Lời của Đức Chúa Trời hằng còn đến muôn đời và trong Danh của Đức Chúa Jê-sus Christ mà chúng ta thờ phượng Đức Chúa Trời bằng tâm thần và bằng Lễ thật, nghĩa là chúng ta sẽ thực hành sự vâng phục Luật pháp của Giê-hô-va Đức Chúa Trời theo cách mới của Đức Thánh-Linh, chứ không theo cách cũ của văn tự và như vậy, *nếu người ta bỏ Luật pháp văn tự thì người ta sẽ lấy tiêu chuẩn nào để thi hành theo cách mới của Đức Thánh-Linh?*

Nếu người ta không giảng Lời của Đức Chúa Trời được chép thành Luật pháp văn tự trong Kinh-Thánh, thì Đức Thánh-Linh sẽ lấy gì để ghi tạc vào trong lòng, trong trí những người tin Chúa và Đức Thánh-Linh sẽ lấy tiêu chuẩn nào để xưng người ta là dân của Đức Chúa Trời?

Hê-bơ-rơ 8:1-12: Đại ý điều chúng ta mới nói đó, là chúng ta có một thầy tế lễ thượng phẩm, ngồi bên hữu ngai của Đấng tôn nghiêm trong các tầng trời, làm chức việc nơi thánh và đền tạm thật, bởi Chúa dựng lên, không phải bởi một người nào. Phàm thầy tế lễ thượng phẩm đã được lập lên là để dâng lễ vật và hy sinh; vậy thì Đấng này cũng cần phải dâng vật gì. Nếu Ngài còn ở thế gian, thì Ngài chẳng phải là thầy tế lễ, vì ở thế gian có những thầy tế lễ dâng lễ vật theo luật pháp dạy, và giữ sự thờ phượng, sự thờ phượng đó chẳng qua là hình và bóng của những sự trên trời mà thôi, cũng như khi Môi-se gần dựng đền tạm, thì Đức Chúa Trời phán bảo rằng: **Hãy cẩn thận, làm mọi việc theo như kiểu mẫu đã chỉ cho người tại trên núi.** Nhưng thầy tế lễ thượng phẩm chúng ta đã được một chức vụ rất tôn trọng hơn, vì Ngài là Đấng trung bảo của giao ước tốt hơn, mà giao ước ấy lập lên trên lời hứa tốt hơn. Vì nếu ước thứ nhất không thiếu gì, thì chẳng có chỗ nào lập ước thứ hai. Vả, trong những Lời này thật có ý trách, là Lời Đức Chúa Trời phán cùng dân Giu-đa rằng: **Chúa phán: kìa, nhật kỳ đến, khi đó Ta sẽ cùng nhà Y-sơ-ra-ên và nhà Giu-đa lập một ước mới, không phải như ước Ta đã lập với tổ tiên chúng nó, trong ngày Ta cầm tay họ dẫn ra khỏi xứ Ê-díp-tô.** Vì họ không bền giữ Lời ước Ta, nên Ta không đoái xem họ, ấy là Lời Chúa phán. Chúa lại phán: **Này là Lời ước mà Ta sẽ lập với nhà Y-sơ-ra-ên sau những ngày đó: Ta sẽ để luật pháp Ta trong trí họ và ghi tạc vào lòng; Ta sẽ làm Đức Chúa Trời họ, họ sẽ làm dân Ta.** Trong vòng họ sẽ chẳng có ai dạy bảo công dân mình và anh em mình, rằng: **Hãy nhìn biết Chúa; Vì hết thủy trong vòng họ, từ kẻ rất nhỏ cho đến kẻ rất lớn đều sẽ biết Ta, nhân Ta sẽ tha sự gian ác của họ, và không nhớ đến tội lỗi họ nữa.**

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời là Đấng toàn năng, khi Ngài đã phán các mạng lệnh của Ngài còn đến đời đời, thì thế lực nào dám sửa đổi mạng lệnh của Ngài? Kẻ nào dám thay đổi ý nghĩa của Lời Đức Chúa Trời, thì kẻ đó là **một dân mất trí, trong lòng không có thông minh, như Lời Chúa đã chép.**

Phục truyền luật lệ ký 32:1-47: Hỡi trời, hãy lắng tai, tôi sẽ nói; Và đất, hãy nghe những lời của miệng tôi. Đạo của tôi rải ra như mưa; Lời tôi sa xuống khác nào sương móc, tựa mưa tro trên cây cỏ, tỹ như mưa tầm tã trên đồng xanh. Vì tôi sẽ tung hô Danh Giê-hô-va. Hãy tôn sự oai nghiêm cho Đức Chúa Trời chúng tôi! Công việc của Hòn Đá là trọn vẹn; Vì các đường lối Ngài là công bình. Ấy là Đức Chúa Trời thành tín và vô tội; Ngài là công bình và chánh trực. Chúng đáng mang xấu hổ, vì đã phản Ngài, Chẳng phải con trai của Ngài nữa: quả là một dòng dõi gian tà và điên đảo! Hỡi dân khờ dại không trí, Các người báo đáp Đức Giê-hô-va như vậy sao? Ngài há chẳng phải là Cha người, Đấng đã chuộc người chẳng? Há chẳng phải Ngài đã dựng nên người, và lập người sao? Hãy nhớ lại những ngày xưa; Suy xét những năm của các đời trước; Hãy hạch hỏi cha người, người sẽ dạy cho. Cùng các trưởng lão, họ sẽ nói cho. Khi Đấng Chí Cao phân phát sản nghiệp cho muôn dân, phân rẽ những con cái A-đam, thì Ngài định bờ cõi của các dân, cứ theo số dân Y-sơ-ra-ên. Vì phần của Đức Giê-hô-va là dân Ngài, Gia-cốp là cơ nghiệp Ngài. Ngài tìm được người trong một nơi rừng rú, tại nơi vắng vẻ, giữa những tiếng hét la của đồng vắng. Ngài bao phủ người, săn sóc người, gìn giữ người như con người của mắt mình. Như đại bàng vẫy cánh dọn tổ mình, bay chung quanh con nhỏ mình, xòe cánh ra xốt nó, và cõng nó trên chéo cánh mình thế nào, thì một mình Đức Giê-hô-va đã dẫn dắt người thế ấy, không có thần nào khác ở cùng người. Ngài đã khiến người cuồi trên các nơi cao của xứ, Y-sơ-ra-ên ăn hoa quả của đồng ruộng, Ngài khiến người hút mật của hòn đá, dầu của hòn đá cứng hơn hết, và mút mỡ sữa bò và sữa chiên. Ngài ban cho người mỡ chiên con, chiên đực sanh tại Ba-san, và dê đực, cùng bột lọc nhất hạng của lúa mạch; Người có uống huyết của nho như rượu mạnh. Giê-su-run đã mập mạp và đá hậu, người trở nên mập, lớn và béo tròn. Người đã lia bỏ Đức Chúa Trời, là Đấng dựng nên người, và khinh dể Hòn Đá của sự cứu chuộc người. Chúng nó trêu ghẹo Ngài phân bì, bởi sự cúng thờ những thần khác, chọc giận Ngài vì các sự gồm ghiếc; Tế lễ những ma quỷ chẳng phải là Đức Chúa Trời, quỳ lạy các thần mà mình chưa hề biết, tức là các thần mới vừa đến ít lâu, mà tổ phụ các người không kính sợ. Người không kể đến Hòn Đá sanh mình. Và quên Đức Chúa Trời đã tạo nên mình. Đức Giê-hô-va có thấy điều đó, nên trong cơn thịnh nộ, Ngài đã từ bỏ các con trai và con gái mình. Ngài có phán: Ta sẽ giấu mặt Ta, để xem sự cuối cùng của chúng nó ra sao; Vì là một dòng dõi gian tà, là những con cái không có lòng trung tín. Chúng nó giục Ta phân bì, vì cúng thờ thần chẳng phải là Đức Chúa Trời, lấy sự hư không mà chọc giận Ta; Ta cũng vậy, lấy một dân tộc hèn mà trêu sự phân bì của chúng nó, lấy một nước ngu dại mà chọc giận chúng nó. Vì có lửa nổi phừng trong cơn giận Ta, cháy cho đến đáy sâu âm phủ, thiêu nuốt đất và thổ sản, cùng cháy đốt nền các núi. Ta sẽ chất những tai vạ trên mình chúng nó, bắn chúng nó hết các tên Ta. Chúng nó sẽ bị đói hao mòn, bị rét tiêu đi, và một thứ dịch hạch độc dữ ăn nuốt. Ta sẽ khiến rừng thú rừng, và nọc độc của loài bò dưới bụi đến hại chúng nó. Ngoài thì gươm dao, trong thì kinh khủng sẽ làm cho trai trẻ, gái đồng trinh, và con đang bú, luôn với người già bạc đều bị diệt vong. Ta nói rằng: Ta sẽ lấy hơi thở Ta quét sạch chúng nó đi, diệt kỷ niệm chúng nó khỏi loài người. Song e thù nghịch nhiech nhóc, kẻ cừu địch chúng nó lắm hiểu, la rằng: Tay chúng tôi đã tỏ sức cao cường, chớ chẳng phải Đức Giê-hô-va có làm mọi điều ấy đâu! Vì là một dân mất trí, trong lòng không có thông minh! Chớ chi họ khôn ngoan và hiểu được, ước gì nghĩ đến sự cuối cùng vẫn đợi họ! Nhược bằng Hòn Đá không có bán chúng nó, và Giê-hô-va không giao nộp chúng nó, thì làm sao một người rượt nổi ngàn người, và hai người đuổi mười ngàn người trốn đi? Vì hòn đá chúng nó chẳng phải như Hòn Đá chúng ta, thù nghịch chúng ta cũng xét đoán như vậy. Cây nho chúng nó vốn là chồi của Sô-đôm, và do đất của Gô-mô-rô. Trái nho chúng nó vốn là độc, và chùm nho vốn là đắng; Rượu nho chúng nó là nọc độc con rắn, một thứ nọc độc rất dữ của rắn hổ. Những việc như thế làm sao Ta quên được? Ta đã niêm phong nó vào trong kho Ta. Khi chân chúng nó xiêu tó, sự báo thù sẽ thuộc về Ta, phần đối trả sẽ quy về Ta. Vì ngày bại hoại của chúng nó hầu gần, và những tai họa buộc phải xảy ra cho chúng nó đến mau. Phải, khi Đức Giê-hô-va thấy sức lực của dân sự mình hao mòn, và không còn lại tôi mọi hay là tự chủ cho chúng nó, thì Ngài sẽ đoán xét công bình cho chúng nó, và thương xót tôi tớ Ngài. Ngài sẽ phán: Các thần chúng nó, những hòn đá chúng nó nhờ cậy, các thần hưởng mỡ của hy sinh, và uống rượu của lễ quán chúng nó, đều ở đâu? Các thần ấy hãy đứng dậy, giúp đỡ và che phủ cho các người! Bây giờ, hãy xem Ta là Đức Chúa Trời, ngoài Ta chẳng có Đức Chúa Trời nào khác. Ta khiến cho chết và cho sống

lại, làm cho bị thương và chữa cho lành, chẳng có ai giải cứu khỏi tay Ta được. Vì Ta giơ tay chỉ trời mà thề rằng: Ta quả thật hằng sống đời đời, khi Ta mài lưỡi sáng của gươm Ta, và tay Ta cầm sự đoán xét, thì Ta sẽ báo thù kẻ cừu địch Ta, cùng đối trả những kẻ nào ghét Ta. Ta sẽ làm cho các mũi tên Ta say huyết; Lưỡi gươm Ta ăn thịt, tức là huyết của kẻ bị giết và của phu tù, thịt của đầu các tướng thù nghịch. Hỡi các nước! hãy vui mừng với dân Ngài, vì Đức Chúa Trời sẽ báo thù huyết của tôi tớ Ngài, trả thù kẻ cừu địch Ngài, và tha tội cho xứ và cho dân của Ngài. Vậy, Môi-se cùng Giô-suê, con trai của Nun, đến đọc hết các lời bài ca này cho dân sự nghe. Khi Môi-se đã đọc xong các lời này tại trước mặt cả Y-sơ-ra-ên, thì người nói cùng chúng rằng: Hãy để lòng chăm chỉ về hết thủy lời ta đã nài khuyên các người ngày nay, mà truyền cho con cháu mình, để chúng nó cẩn thận làm theo các Lời của luật pháp này. Vì chẳng phải một Lời nói vô giá cho các người đâu, nhưng nó là sự sống của các người; nhờ Lời nói này, các người sẽ ở lâu ngày trên đất mà các người sẽ đi nhận lấy, khi qua sông Giô-đanh.

Chúng ta tiếp tục suy gẫm các mạng lệnh về Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va.

Trước hết chúng ta cần phải nhớ mạng lệnh mà Đức Giê-hô-va đã phán với Áp-ra-ham về thời kỳ kiều ngụ của dân Y-sơ-ra-ên tại xứ Ê-díp-tô, là điều mà Đức Giê-hô-va đã định trước khi Gia-cốp được sanh ra.

Sáng thế ký 15:1-21: Sau các việc đó, trong sự hiện thấy có Lời Đức Giê-hô-va phán cùng Áp-ram rằng: Hỡi Áp-ram! người chớ sợ chi; Ta đây là một cái thuẫn đỡ cho người; phần thưởng của người sẽ rất lớn. Áp-ram thưa rằng: Lạy Chúa Giê-hô-va, Chúa sẽ cho tôi chi? Tôi sẽ chết không con, kẻ nối nghiệp nhà tôi là Ê-li-ê-se, người Đa-mách. Áp-ram lại nói rằng: Nay, Chúa làm cho tôi tuyệt tự; một kẻ tôi tớ sanh đẻ tại nhà tôi sẽ làm người kế nghiệp tôi. Đức Giê-hô-va bèn phán cùng Áp-ram rằng: Kẻ đó chẳng phải là kẻ kế nghiệp người đâu, nhưng ai ở trong gan ruột người ra, sẽ là người kế nghiệp người. Đoạn, Ngài dẫn người ra ngoài và phán rằng: Người hãy ngó lên trời, và nếu người đếm được các ngôi sao thì hãy đếm đi. Ngài lại phán rằng: Dòng dõi người cũng sẽ như vậy. Áp-ram tin Đức Giê-hô-va, thì Ngài kể sự đó là công bình cho người. Đức Giê-hô-va lại phán cùng Áp-ram rằng: Ta là Đức Giê-hô-va, Đấng đã dẫn người ra khỏi U-rơ, thuộc về xứ Canh-đê, để ban cho người xứ này làm sản nghiệp. Áp-ram thưa rằng: Lạy Chúa Giê-hô-va, bởi cớ chi tôi biết rằng tôi sẽ được xứ này làm sản nghiệp? Đức Giê-hô-va đáp rằng: Người hãy bắt đem cho Ta một con bò cái ba tuổi, một con dê cái ba tuổi, một con chiên đực ba tuổi, một con cu rừng và một con bò câu con. Áp-ram bắt đủ các loài vật đó, mổ làm hai, để mỗi nửa con mỗi bên đối với nhau, nhưng không mổ các loài chim ra làm hai. Có những chim ăn mỗi bay đáp trên mấy con thú chết đó, song Áp-ram đuổi nó đi. Và, khi mặt trời vừa lặn, thì Áp-ram ngủ mê; này một cơn kinh hãi, tối tăm nhập vào mình người. Đức Giê-hô-va phán cùng Áp-ram rằng: Phải biết rằng, dòng dõi người sẽ ngụ trong một xứ chẳng thuộc về chúng nó, làm tôi mọi cho dân xứ đó và bị họ hà hiếp bốn trăm năm. Nhưng, Ta sẽ đoán phạt dân mà dòng dõi người sẽ làm tôi mọi đó; rồi khi ra khỏi xứ, thì sẽ được của cải rất nhiều. Còn người sẽ bình yên về nơi tổ phụ, hưởng lộc già sung sướng, rồi qua đời. Đến đời thứ tư, dòng dõi người sẽ trở lại đây, vì tội lỗi của dân A-mô-rít chưa được đầy đầy. Khi mặt trời đã lặn, thành linh sự tối mịt giáng xuống; kìa có một lò lớn khói lên, và một ngọn lửa lòn ngang qua các xác thịt đã mổ, ngày đó, Đức Giê-hô-va lập giao ước cùng Áp-ram, mà phán rằng: Ta cho dòng dõi người xứ này, từ sông Ê-díp-tô cho đến sông lớn kia, tức sông Ó-phơ-rát, là xứ của các dân Kê-nít, Kê-nê-sít, Cát-mô-nít, Hê-tít, Phê-rê-sít, Rê-pha-im, A-mô-nít, Ca-na-an, Ghi-ê-ga-sít và Giê-bu-sít.

Trong sự mưu luận mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã khiến cho Giô-sép, con trai thứ mười một của Gia-cốp bị các anh của mình bán làm tôi mọi cho xứ Ê-díp-tô (1898 B.C.), nhưng tới năm 1885 B.C., tức là mười ba năm sau khi phải làm tôi mọi, Giô-sép được Pha-ra-ôn cất nhắc lên cầm quyền cai trị cả xứ Ê-díp-tô và bởi nạn đói xảy ra trong khắp xứ Ê-díp-tô, khiến Gia-cốp phải sai các con trai của mình vào xứ Ê-díp-tô để mua lương thực và cũng từ đó mà Gia-cốp nhận biết Giô-sép, con trai cận út của mình vẫn còn sống và Gia-cốp đã quyết định cùng với dòng dõi mình vào xứ Ê-díp-tô để sống cùng với Giô-sép. Sau khi Giô-sép qua đời (1805 B.C.), vua mới của xứ Ê-díp-tô không nhận biết Giô-sép, nên đã hà hiếp dân Y-sơ-ra-ên, bắt họ phải làm tôi mọi cho xứ Ê-díp-tô, cho đến khi Giê-hô-va Đức Chúa Trời giải cứu họ ra khỏi xứ Ê-díp-tô, là nhà nô-lệ.

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:40-51: Và, thì kiều ngụ của dân Y-sơ-ra-ên tại xứ Ê-díp-tô được bốn trăm ba mươi năm. Khi mãn bốn trăm ba mươi năm rồi, thì, cũng trong ngày đó, các quân đội của Đức Giê-hô-va ra khỏi xứ Ê-díp-tô. Ấy là một đêm người ta phải giữ cho Đức Giê-hô-va, vì Ngài rút dân Y-sơ-ra-ên khỏi

xứ Ê-díp-tô. Trái các đời, cả dân Y-sơ-ra-ên phải giữ đêm đó, để tôn trọng Đức Giê-hô-va. Đức Giê-hô-va phán cùng Môi-se và A-rôn rằng: Đây là luật lệ về lễ Vượt-qua: Phàm người ngoại bang chẳng được ăn lễ đó. Còn về phần kẻ tội mọi, là người bỏ tiền ra mua, người hãy làm phép cắt bì cho, thì họ mới được ăn. Khách ngoại bang và kẻ làm thuê cũng chẳng được phép ăn lễ đâu. Lễ đó chỉ ăn nội trong nhà; người đừng đem thịt ra ngoài, và cũng đừng làm gãy một cái xương nào. Hết thủy hội chúng Y-sơ-ra-ên phải giữ lễ Vượt-qua. Khi một khách ngoại bang nào kiêu ngạo nhà người, muốn giữ lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va, thì mọi người nam của họ phải chịu phép cắt bì; đoạn, họ mới được đến gần giữ lễ này, và được coi như người sanh trong xứ. Nhưng ai không chịu phép cắt bì, thì chẳng được ăn đâu. Cũng đồng một luật cho người sanh trong xứ cùng khách ngoại bang nào đến kiêu ngạo giữa các người. Toàn dân Y-sơ-ra-ên đều làm như Lời Đức Giê-hô-va đã phán dặn Môi-se và A-rôn. Cũng trong ngày đó, Đức Giê-hô-va rút dân Y-sơ-ra-ên, tùy theo quân đội, ra khỏi xứ Ê-díp-tô.

Chữ kiêu ngạo - the sojourning^{H4186} chép trong câu 40 trên, đó là chữ מוֹשָׁב - mowshab, số 4186 ra từ chữ יָשָׁב - yashab, số 3427 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *địa vị, vị thế, chỗ ngồi, nơi cư ngụ, hoàn cảnh, sự cư ngụ, tình trạng tạm trú, thời gian còn lại;*

Chữ dân - the children^{H1121} chép trong câu 40 trên, đó là chữ בָּנָי - ben, số 1121 ra từ chữ בָּנָה - banah, số 1129 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *con trai, dòng dõi, con cháu; người xây dựng, để xây dựng, để sửa chữa, để xây dựng lại, làm cho tiếp tục được duy trì, làm cho được chính thức hoá, làm cho được lâu bền, làm cho được vĩnh viễn, làm cho được vững lập từ người vợ không có con mà trở thành người mẹ của một gia đình thông qua con cái của một người hầu gái;*

Chữ Y-sơ-ra-ên - Israel^{H3478} chép trong câu 40 trên, đó là chữ יִשְׂרָאֵל - Yisra'el, số 3478 ra từ chữ שָׂרָה - sarah, số 8280 và chữ אֵל - 'el, số 410 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *người có sức mạnh, người quyền phép của con vua, người sẽ cai trị như Đức Chúa Trời;*

Chữ Ê-díp-tô - Egypt^{H4714}, chép trong câu 40 trên, đó là chữ מִצְרַיִם - Mitsrayim, số 4714 ra từ chữ מִצְוֹר - matsowr, số 4693 và chữ צַוַּר - tsuwr, số 6696 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *nơi bị chiếm đóng, nơi bị hạn chế, nơi bị vây hãm, nơi phòng thủ, sự chống giữ để không bị thất thủ, sự cản trở, sự bó chặt, sự trói buộc, sự giam giữ, nơi đồn lũy, làm cho đau buồn, làm cho chán nản, thể hiện sự thù địch, trở thành kẻ thù nghịch;*

Nếu chúng ta suy gẫm kỹ về Lời Chúa đã chép về kỳ kiêu ngạo của dân Y-sơ-ra-ên được chép trong câu 40 trên, chúng ta sẽ thấy kế hoạch tìm một dòng dõi thánh của Đức Giê-hô-va đã được định trước trong sự mưu luận của Ngài, chứ không phải vì cố dân Y-sơ-ra-ên đã phạm tội lỗi gì, mà họ phải làm tội mọi cho xứ Ê-díp-tô. Một điều đặc biệt khiến cho dân Y-sơ-ra-ên (người Hê-bơ-rơ) bị người xứ Ê-díp-tô gồm ghieếc, ghê tởm, ghét cay ghét đắng, đó là vì người Hê-bơ-rơ làm nghề chăn chiên.

Sáng thế ký 43:32: Người ta dọn cho Giô-sép ăn riêng, và cho các anh em ăn riêng. Người Ê-díp-tô ăn chung cùng người cũng dọn cho ngồi riêng nữa; vì người Ê-díp-tô có tánh gồm người Hê-bơ-rơ, nên không ăn chung được.

Chữ tánh gồm - an abomination^{H8441} chép trong câu 32 trên, đó là chữ תוֹעֵבָה - tow'ebah, số 8441 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *lấy làm ghê tởm, gồm ghieếc, ghét cay ghét đắng, kinh tởm, coi như tội tộ lẫm;*

Loài người được tạo nên bởi hơi thở của Đức Chúa Trời và được dựng nên trong ảnh tượng của Đức Chúa Trời, nghĩa là được dựng nên trong sự công bình và sự thánh sạch của Lễ thật, nghĩa là được tạo dựng nên bằng Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời, mà ý nghĩa của chữ Hê-bơ-rơ - Hebrew^{H5680} - עִבְרִי, có nghĩa là: *“one from beyond” - một dân tộc, một thứ ngôn ngữ đến từ một nơi rất xa đối với muôn vật trên đất này, xa cả về thời gian, không gian cùng trí tưởng loài người xác thịt trên đất này.*

Sự khác biệt khiến người Ê-díp-tô (hình bóng về thế gian) gồm ghieếc người Hê-bơ-rơ đó là người Hê-bơ-rơ làm nghề chăn chiên, mà người Hê-bơ-rơ là bóng về linh hồn của loài người được nuôi mình bằng Lời của Đức Chúa Trời. Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã để cho dân Y-sơ-ra-ên được sống chung với dân Ê-díp-tô, nhưng người Ê-díp-tô trên đất này đã không nhận biết được lý do nào khiến cho dân Y-sơ-ra-ên cứ sanh sôi, nảy nở ra đầy dẫy đất này, dù họ chỉ làm nghề chăn chiên. Kể từ sau khi Giô-dép qua đời, vua của xứ Ê-díp-tô không quen biết Giô-sép cùng không nhận biết những công việc mà Giô-sép đã làm cho xứ Ê-díp-tô, thay vào đó là

áp đặt sự hà hiếp dân Y-sơ-ra-ên và dân Y-sơ-ra-ên đã kêu cầu đến Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời, bấy giờ, khi kỳ kiêu ngạo của dân Y-sơ-ra-ên tại xứ đó đã mãn, thì Ngài đã ngự xuống để giải cứu họ.

Xuất Ê-díp-tô Ký 3:7-10: Đức Giê-hô-va phán rằng: Ta đã thấy rõ ràng sự cực khổ của dân Ta tại xứ Ê-díp-tô, và có nghe thấu tiếng kêu rêu vì cơ người đốc công của nó; phải, Ta biết được nỗi đau đớn của nó. Ta ngự xuống để cứu dân này khỏi tay người Ê-díp-tô, dẫn từ xứ ấy lên đến một xứ kia đẹp đẽ và rộng rãi, đượm sữa và mật, tức là nơi dân Ca-na-an, dân Hê-tít, dân A-mô-rít, dân Phê-rê-sít, dân Hê-vít và dân Giê-bu-sít ở. Nay, tiếng kêu rêu của dân Y-sơ-ra-ên thấu đến Ta, và Ta đã thấy dân Ê-díp-tô hà hiếp chúng nó thế nào; vậy bây giờ, hãy lại đây, để Ta sai người đi đến Pha-ra-ôn, để dắt dân Ta, là dân Y-sơ-ra-ên, ra khỏi xứ Ê-díp-tô.

Trước khi chúng ta suy gẫm tiếp về Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va, chúng ta hãy xem Đức Chúa Jê-sus Christ đã quan tâm đến việc chăn dắt bầy chiên của Ngài cho được bảo tồn trọn vẹn tính nguyên chất của dòng dõi thánh (dân Hê-bơ-rơ của Đức Chúa Trời), qua việc Ngài phán với Phi-e-rơ, và cũng là với hết thảy những người được Đức Giê-hô-va chọn làm môn đồ của Đức Chúa Jê-sus Christ, phải làm.

Giăng 21:15-17: Khi ăn rồi, Đức Chúa Jê-sus phán cùng Si-môn Phi-e-rơ rằng: Hỡi Si-môn, con Giô-na, người yêu Ta hơn những kẻ này chẳng? Phi-e-rơ thưa rằng: Lạy Chúa, phải, Chúa biết rằng tôi yêu Chúa. Đức Chúa Jê-sus phán rằng: Hãy chăn những chiên con Ta. Ngài lại phán lần thứ hai cùng người rằng: Hỡi Si-môn, con Giô-na, người yêu Ta chẳng? Phi-e-rơ thưa rằng: Lạy Chúa, phải, Chúa biết rằng tôi yêu Chúa. Đức Chúa Jê-sus phán rằng: Hãy chăn chiên Ta. Ngài phán cùng người đến lần thứ ba rằng: Hỡi Si-môn, con Giô-na, người yêu Ta chẳng? Phi-e-rơ buồn rầu vì Ngài phán cùng mình đến ba lần: Người yêu Ta chẳng? Người bèn thưa rằng: Lạy Chúa, Chúa biết hết mọi việc; Chúa biết rằng tôi yêu Chúa! Đức Chúa Jê-sus phán rằng: Hãy chăn chiên Ta.

Bản King James version chép: ¹⁵So ^{G3767} when ^{G3753} they had dined ^{G709}, Jesus ^{G2424} saith ^{G3004} to Simon ^{G4613} Peter ^{G4074}, Simon ^{G4613}, son of Jonas ^{G2495}, lovest ^{G25} thou me more ^{G4119} than these ^{G5130}? He saith ^{G3004} unto him, Yea ^{G3483}, Lord ^{G2962}; thou knowest ^{G1492} that I love ^{G5368} thee. He saith ^{G3004} unto him, Feed ^{G1006} my lambs ^{G721}. ¹⁶He saith ^{G3004} to him again ^{G3825} the second ^{G1208} time, Simon ^{G4613}, son of Jonas ^{G2495}, lovest ^{G25} thou me? He saith ^{G3004} unto him, Yea ^{G3483}, Lord ^{G2962}; thou knowest ^{G1492} that I love ^{G5368} thee. He saith ^{G3004} unto him, Feed ^{G4165} my sheep ^{G4263}. ¹⁷He saith ^{G3004} unto him the third ^{G5154} time, Simon ^{G4613}, son of Jonas ^{G2495}, lovest ^{G5368} thou me? Peter ^{G4074} was grieved ^{G3076} because ^{G3754} he said ^{G2036} unto him the third ^{G5154} time, Lovest ^{G5368} thou me? And he said ^{G2036} unto him, Lord ^{G2962}, thou knowest ^{G1492} all ^{G3956} things; thou knowest ^{G1097} that I love ^{G5368} thee. Jesus ^{G2424} saith ^{G3004} unto him, Feed ^{G1006} my sheep ^{G4263}.

Chúng ta hãy cẩn thận suy gẫm từng chữ, từng lời mà Đức Chúa Jê-sus Christ đã phán với Phi-e-rơ.

Chữ **hãy chăn** - Feed ^{G1006} chép trong câu 15 trên, đó là chữ βόσκω - bosko, số 1006 của tiếng Hy-lạp, có nghĩa là: *sự chăn thả súc vật nơi đồng cỏ, canh giữ, canh phòng, bảo vệ, gìn giữ tuân theo đúng luật định,*

Chữ **chiên con Ta** - my lambs ^{G721} chép trong câu 15 trên, đó là chữ ἄρνιον - arnio, số 721 của tiếng Hy-lạp, có nghĩa là: *con chiên non, con cừu non, con chiên đực còn non;*

Chữ **hãy chăn** - Feed ^{G4165} chép trong câu 16 và câu 17 trên, đó là chữ ποιμαίνω - poimaino, số 4165 ra từ chữ ποιμήν - poimen, số 4166 của tiếng Hy-lạp, có nghĩa là: *trông nom, gìn giữ bầy súc vật, chức vụ người chăn chiên, quản trị bầy, cai trị bầy, người hướng dẫn bầy chiên, chức vụ mục sư;*

Chữ **chiên ta** - my sheep ^{G4263} chép trong câu 16 và câu 17 trên, đó là chữ πρόβατον - probaton, số 4263 của tiếng Hy-lạp, có nghĩa là: *bầy chiên, giáo dân;*

Đức Chúa Jê-sus Christ đã hỏi Phi-e-rơ tới ba lần để xác định thái độ về chức vụ của người chăn bầy chiên của Đức Chúa Trời, đó là người hầu việc Chúa phải yêu Chúa mà sự yêu Chúa được thể hiện qua việc người ấy phải trước hết là lo canh giữ thật cẩn thận hết thảy các Lời, các mạng lệnh mà Đức Chúa Trời đã phán và được chép trong Kinh-Thánh, mà chữ *các chiên con của Chúa Jê-sus* đó là nói về Lời Đức Chúa Trời - **the lambs of GOD**.

Lời của Đức Chúa Trời được ban cho loài người phải được hiểu là *sắc lệnh của Vua*, nhưng ý nghĩa của sắc lệnh đó khi đến được tai của bầy chiên của Đức Chúa Trời có thể bị thay đổi bởi sự thiếu hiểu biết, bởi sự vô trách nhiệm hoặc bởi tình trạng yếu đuối, bất toàn và hay chết thật của những người mang danh là người chăn bầy, bởi vì có quá nhiều người đã không bởi cửa mà nhảy vào chuồng chiên của Đức Chúa Jê-sus Christ.

Những người đó không phải bởi yêu mến Đức Chúa Jê-sus Christ, cũng không phải vì cố Danh Chúa hay là vì Nước Đức Chúa Trời, nhưng là sự tham muốn danh vọng, tham muốn quyền lực hư không cho xác thịt họ.

Chữ **chấn các chiên con Ta** được chép trong câu 15 trên, là mạng lệnh của Đức Chúa Jê-sus Christ đối với hết thảy những người nào được Giê-hô-va Đức Chúa Trời chỉ định vào chức vụ hầu việc Đức Chúa Jê-sus Christ, sẽ phải làm, như chính Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã phán trực tiếp với Môi-se và A-rôn phải truyền đạt đủ và đúng sắc lệnh của Ngài về Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va cho hết thảy dân Y-sơ-ra-ên, vì nếu nhà nào trong dân Y-sơ-ra-ên không được truyền đạt đúng ý nghĩa của sắc lệnh đó, thì trong đêm của Lễ Vượt Qua, nhà đó có thể bị huỷ diệt vì cơ không có huyết của chiên con bôi trên mày cửa và cột cửa của nhà ấy.

Cho đến tận ngày nay, hầu hết các Hội-Thánh trên đất này đã làm theo lời truyền khẩu từ những người mang danh chức được đào tạo từ các trường gọi là “thần học” hoặc là từ các nhóm huấn luyện làm công việc truyền giáo với mục tiêu của họ, là dạy người ta cầu nguyện tiếp nhận Đức Chúa Jê-sus Christ để được cứu chuộc linh hồn và được sự sống đời đời! Hầu như mọi người tin Chúa đều nghĩ Đức Chúa Trời là sự yêu thương nên Ngài đã ban Con một Ngài, là Đức Chúa Jê-sus Christ, đến thế gian này để cứu chuộc loài người và hễ người nào đã cầu nguyện tiếp nhận Ngài, thì người đó sẽ được nhận là con của Đức Chúa Trời!

Hết thảy các lời giảng kiểu như vậy không đến từ Đức Chúa Jê-sus Christ, vì Kinh-Thánh không hề chép như vậy, vì Đức Chúa Jê-sus Christ đã biết trước rằng, khi Ngài đã trở về thiên đàng với Đức Chúa Cha, thì quỷ Sa-tan (*vua chúa của thế gian này*) sẽ đến để cướp, giết và huỷ diệt những người sẽ tin đến Danh Đức Chúa Jê-sus Christ, nên Ngài đã cảnh cáo các môn đồ của Ngài về những sự sẽ xảy đến với bầy chiên của Ngài.

Giăng 14:28-31: Các người từng nghe Ta nói rằng: Ta đi, và Ta trở lại cùng các người. Nếu các người yêu mến Ta, thì sẽ vui mừng về điều Ta đi đến cùng Cha, bởi vì Cha tôn trọng hơn Ta. Hiện nay Ta đã nói những điều đó với các người trước khi xảy đến, để khi những điều đó xảy đến thì các người tin. Ta sẽ chẳng nói chi với các người nữa, vì vua chúa thế gian này hầu đến; người chẳng có chi hết nơi Ta. Nhưng thế gian phải biết rằng Ta yêu mến Cha, và làm theo điều Cha đã phán dặn. Hãy đứng dậy, chúng ta phải đi khỏi đây.

Ngày từ khi Hội-Thánh của Đức Chúa Jê-sus Christ được thành lập trên đất này, thì các giáo sư giả, các tiên tri giả đã xuất hiện, vì đó là công việc của quỷ Sa-tan làm ra để dỗ dành nhiều người, kể cả những người được chọn, cũng bị lừa dối, nếu những người đó không tỉnh thức trước các mạng lệnh của Đức Chúa Jê-sus Christ.

Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va là một mạng lệnh đời đời cho tuyển dân của Ngài, nên Lễ Vượt Qua này phải được nhắc lại, phải được làm cho nhớ lại và phải được thực hành theo quyền phép của Đức Thánh-Linh, vì Hội-Thánh của Đức Chúa Jê-sus Christ đang ở trong kỳ hoán cải, nên hết thảy các mạng lệnh đã được chép trong Kinh-Thánh phải được thi hành theo cách mới của Đức Thánh-Linh chứ không theo cách cũ của văn tự.

Như vậy, những người ra từ các trường gọi là “thần học” đó, không thể hiểu được và không thể biết được những sự sâu nhiệm của Lễ thật, bởi vì những người đó không thuộc về Đức Thánh-Linh, không thuộc về sự cai trị của Đức Chúa Jê-sus Christ, họ không được chỉ định bởi Đức Giê-hô-va, tên của những người đó không được ghi trong danh sách môn đồ của Đức Chúa Jê-sus Christ, nên họ không được đồng cai trị với Đấng Christ trong Nước Đức Chúa Trời. Những “người tin Chúa” chịu chấn dất bởi những người thuộc về các tổ chức này sẽ không biết các Lễ thật, là những sự mầu nhiệm chỉ được tỏ ra bởi Đức Thánh-Linh, là Thần Lễ thật và như vậy, trên môi miệng của những người thuộc về các tổ chức do loài người xác thịt tạo nên đó không thể có huyết của chiên con đực không tỳ vít, là bóng về Lễ thật, là Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời.

Rô-ma 8:28-39: Vả, chúng ta biết rằng mọi sự hiệp lại làm ích cho kẻ yêu mến Đức Chúa Trời, tức là cho kẻ được gọi theo ý muốn Ngài đã định. Vì những kẻ Ngài đã biết trước, thì Ngài cũng đã định sẵn để nên giống như hình bóng Con Ngài, hầu cho Con này được làm Con cả ở giữa nhiều anh em; còn những kẻ Ngài đã định sẵn, thì Ngài cũng đã gọi, những kẻ Ngài đã gọi, thì Ngài cũng đã xưng là công bình, và những kẻ Ngài đã xưng là công bình, thì Ngài cũng đã làm cho vinh hiển. Đã vậy thì chúng ta sẽ nói làm sao? Nếu Đức Chúa Trời vừa giúp chúng ta, thì còn ai nghịch với chúng ta? Ngài đã không tiếc chính Con mình, nhưng vì chúng ta hết thảy mà phó Con ấy cho, thì Ngài há chẳng cũng sẽ ban mọi sự luôn với Con ấy cho chúng ta sao? Ai sẽ kiện kẻ lựa chọn của Đức Chúa Trời: Đức Chúa Trời là Đấng xưng công bình những kẻ ấy. Ai sẽ lên án họ ư? Đức Chúa Jê-sus Christ là Đấng đã chết, và cũng đã sống lại nữa, Ngài đang ngự bên hữu Đức Chúa Trời, cầu nguyện thế cho chúng ta. Ai sẽ phân rẽ chúng ta khỏi sự yêu thương của Đấng Christ? có phải hoạn nạn, khốn cùng, bắt bớ, đói khát, trần truồng,

nguy hiểm, hay là gươm giáo chẳng? Như có chép rằng: Vì cơ Ngài, chúng tôi bị giết cả ngày; Họ coi chúng tôi như chiên định đem đến hàng làm thịt. Trái lại, trong mọi sự đó, chúng ta nhờ Đấng yêu thương mình mà thắng hơn bội phần. Vì tôi chắc rằng bất kỳ sự chết, sự sống, các thiên sứ, các kẻ cầm quyền, việc bây giờ, việc hầu đến, quyền phép, bề cao, hay là bề sâu, hoặc một vật nào, chẳng có thể phân rẽ chúng ta khỏi sự yêu thương mà Đức Chúa Trời đã chứng cho chúng ta trong Đức Chúa Jê-sus Christ, là Chúa chúng ta.

Ê-phê-sô 1:1-23: Phao-lô, theo ý muốn Đức Chúa Trời, làm sứ đồ của Đức Chúa Jê-sus Christ, gửi cho các thánh đồ ở thành Ê-phê-sô, cho những kẻ trung tín trong Đức Chúa Jê-sus Christ: nguyên xin ân điển và sự bình an được ban cho anh em từ nơi Đức Chúa Trời, Cha chúng ta, và từ nơi Đức Chúa Jê-sus Christ! Ngợi khen Đức Chúa Trời, Cha Đức Chúa Jê-sus Christ chúng ta, Ngài đã xuống phước cho chúng ta trong Đấng Christ đủ mọi thứ phước thiêng liêng ở các nơi trên trời, trước khi sáng thế, Ngài đã chọn chúng ta trong Đấng Christ, đặt làm nên thánh không chỗ trách được trước mặt Đức Chúa Trời, bởi sự thương yêu của Ngài đã định trước cho chúng ta được trở nên con nuôi của Ngài bởi Đức Chúa Jê-sus Christ, theo ý tốt của Ngài, để khen ngợi sự vinh hiển của ân điển Ngài đã ban cho chúng ta cách nhưng không trong Con yêu dấu của Ngài! Ấy là trong Đấng Christ, chúng ta được cứu chuộc bởi huyết Ngài, được tha tội, theo sự dư dật của ân điển Ngài, mà Ngài đã rải ra đầy dẫy trên chúng ta cùng với mọi thứ khôn ngoan thông sáng, khiến chúng ta biết sự mầu nhiệm của ý muốn Ngài, theo ý định mà Ngài đã tự lập thành trước trong lòng nhân từ Ngài để làm sự định trước đó trong khi kỳ mãn, hội hiệp muôn vật lại trong Đấng Christ, cả vật ở trên trời và vật ở dưới đất. Ấy cũng là trong Ngài mà chúng ta đã nên kẻ dự phần kế nghiệp, như đã định trước cho chúng ta được điều đó, theo mạng của Đấng làm mọi sự hiệp với ý quyết đoán, hầu cho sự vinh hiển của Ngài nhờ chúng ta là kẻ đã trông cậy trong Đấng Christ trước nhất mà được ngợi khen. Ấy lại cũng trong Ngài mà anh em sau khi đã nghe đạo chân thật, là đạo Tin Lành về sự cứu chuộc anh em, ấy là trong Ngài mà anh em đã tin và được ấn chứng bằng Đức Thánh Linh là Đấng Chúa đã hứa, Đấng ấy làm của cầm về cơ nghiệp chúng ta, cho đến kỳ chuộc lấy những kẻ mà Ngài đã được để khen ngợi sự vinh hiển Ngài. Vậy nên, sau khi tôi có nghe đức tin anh em hướng về Đức Chúa Jê-sus và tình yêu thương đối với các thánh đồ, thì tôi vì anh em cảm tạ không thôi, thường nhắc đến anh em trong khi cầu nguyện. Tôi cầu Đức Chúa Trời của Đức Chúa Jê-sus Christ chúng ta, là Cha vinh hiển, ban thần trí của sự khôn sáng và của sự tỏ ra cho anh em, để nhận biết Ngài, lại soi sáng con mắt của lòng anh em, hầu cho biết điều trông cậy về sự kêu gọi của Ngài là thể nào, sự giàu có của cơ nghiệp vinh hiển Ngài cho các thánh đồ là làm sao, và biết quyền vô hạn của Ngài, đối với chúng ta có lòng tin, là lớn dường nào, y theo phép tối thượng của năng lực mình, mà Ngài đã tỏ ra trong Đấng Christ, khi khiến Đấng Christ từ kẻ chết sống lại và làm cho ngồi bên hữu mình tại các nơi trên trời, cao hơn hết mọi quyền, mọi phép, mọi thế lực, mọi quân chủ cùng mọi danh vang ra, không những trong đời này, mà cũng trong đời hầu đến nữa. Ngài đã bắt muôn vật phục dưới chân Đấng Christ, và ban cho Đấng Christ làm đầu Hội thánh, Hội thánh là thân thể của Đấng Christ, tức là sự đầy đủ của Đấng gồm tóm mọi sự trong mọi loài.

Chúng ta cùng trở lại với Lời Đức Giê-hô-va đã phán về kỳ hạn kiêu ngạo của dân Y-sơ-ra-ên.

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:40-50: Vả, thì kiêu ngạo của dân Y-sơ-ra-ên tại xứ Ê-díp-tô được bốn trăm ba mươi năm. Khi mãn bốn trăm ba mươi năm rồi, thì cũng trong ngày đó, các quân đội của Đức Giê-hô-va ra khỏi xứ Ê-díp-tô. Ấy là một đêm người ta phải giữ cho Đức Giê-hô-va, vì Ngài rút dân Y-sơ-ra-ên khỏi xứ Ê-díp-tô. Trái các đời, cả dân Y-sơ-ra-ên phải giữ đêm đó, để tôn trọng Đức Giê-hô-va. Đức Giê-hô-va phán cùng Môi-se và A-rôn rằng: Đây là luật lệ về lễ Vượt-qua: Phàm người ngoại bang chẳng được ăn lễ đó. Còn về phần kẻ tôi mọi, là người bỏ tiền ra mua, người hãy làm phép cắt bì cho, thì họ mới được ăn. Khách ngoại bang và kẻ làm thuê cũng chẳng được phép ăn lễ đâu. Lễ đó chỉ ăn nội trong nhà; người đừng đem thịt ra ngoài, và cũng đừng làm gãy một cái xương nào. Hết thấy hội chúng Y-sơ-ra-ên phải giữ lễ Vượt-qua. Khi một khách ngoại bang nào kiêu ngạo nhà người, muốn giữ lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va, thì mọi người nam của họ phải chịu phép cắt bì; đoạn, họ mới được đến gần giữ lễ này, và được coi như người sanh trong xứ. Nhưng ai không chịu phép cắt bì, thì chẳng được ăn đâu. Cũng đồng một luật cho người sanh trong xứ cùng khách ngoại bang nào đến kiêu ngạo giữa các người. Toàn dân

Y-sơ-ra-ên đều làm như Lời Đức Giê-hô-va đã phán dặn Môi-se và A-rôn.

Câu 41 chép: **Khi mãn bốn trăm ba mươi năm rồi, thì, cũng trong ngày đó, các quân đội của Đức Giê-hô-va ra khỏi xứ Ê-díp-tô.** Cũng trong chính ngày đó bốn trăm ba mươi năm trước, Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã phán với Áp-ra-ham, tổ phụ của dân Y-sơ-ra-ên, về một thời hạn dòng dõi của Áp-ra-ham phải làm tội mọi cho một xứ chẳng thuộc về mình, là bốn trăm năm

Chữ **năm** - the year^{H8141} chép trong câu 40 trên, đó là chữ **שָׁנָה** - shaneh, số 8141 ra từ chữ **שָׁנָה** - shanah, số 8138 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *năm (theo sự phân chia của thời gian, sự đo lường của thời gian, sự biểu thị của cuộc đời, một đời), sự nhắc lại, sự lặp lại, sự làm lại, sự làm lần nữa, sự thay đổi, sự đổi lại, sự cải trang cho chính mình, lần thứ hai;*

Chữ **mãn hạn** - at the end^{H7093} chép trong câu 41 trên, đó là chữ **אֵת** - qets, số 7093 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *kết thúc, thời hạn đã hết,*

Chữ **các quân đội** - all^{H3605} the hosts^{H6635} chép trong câu 41 trên, đó là chữ **צְבָאוֹת** - tsaba, số 6635 ra từ chữ **צְבָאוֹת** - tsaba', số 6633 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *quân đội, đạo quân đông, lực lượng chiến tranh, lực lượng sẵn sàng chiến đấu,*

Chữ **Đức Giê-hô-va** - the LORD^{H3068} chép trong câu 41 trên, đó là chữ **יְהוָה** - Yehovah, số 3068 ra từ chữ **יְהוָה** - hayah, số 1961 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *Đấng Tự Hữu Hằng Hữu, Đấng tạo nên và có, Đấng khiến cho được xảy ra và được ứng nghiệm, Đấng tạo dựng nên và khiến cho được hiện ra và thấy, Đấng làm cho vững lập, Đấng chỉ định, bổ nhiệm và thiết lập mọi sự, Đấng ban sự sống và cai trị sự sống cùng sự chết, Đấng làm cho được hoàn thành, Đấng làm cho được hiện ra và làm cho biến mất;*

Chữ **ra khỏi** - went^{H3318} out chép trong câu 41 trên, đó là chữ **יָצָא** - yatsa', số 3318 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *sự đi ra, sự ra khỏi, sự được kéo ra, sự được nhổ ra, bị bắt phải ra, được đem ra, được rút ra,*

Chữ **đêm** - night^{H3915} chép trong câu 42 trên, đó là chữ **לַיִל** - layil, số 3915 ra từ chữ **לַיִל** - luwl, số 3883 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *ban đêm, sự tối sầm lại, sự u ám, sự ảm đạm, nửa đêm; không gian kín với các bậc thang, cầu thang xoắn quanh co, sự nhốt súc vật lại;*

Chữ **phải giữ** - to be much observed^{H8107} chép trong câu 42 trên, đó là chữ **שִׁמְמוֹר** - shimmur, số 8107 ra từ chữ **שִׁמְמוֹר** - chamar, số 8104 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *phải quan sát thật cẩn thận, canh gác đêm, sự canh phòng, sự theo dõi, sự tỉnh thức để canh giữ, sự gìn giữ, sự tuân theo, sự chú ý đến, sự bảo quản, sự duy trì, sự cầm giữ cẩn thận, sự quan tâm đến, sự tôn trọng, sự kính trọng, sự ca tụng, sự tán dương, sự bảo vệ,*

Chữ **trải các đời** - in their generations^{H1755} chép trong câu 42 trên, đó là chữ **דּוֹר** - dowr, số 1755 ra từ chữ **דּוֹר** - duwr, số 1752 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *trong thời đại của Y-sơ-ra-ên, trong suốt thời kỳ của Y-sơ-ra-ên, trong suốt đời của Y-sơ-ra-ên, trong nơi ở của Y-sơ-ra-ên, trong phẩm chất đặc trưng của Y-sơ-ra-ên;*

Trong sự Khôn ngoan và sự Mưu luận mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã khiến cho dân Y-sơ-ra-ên phải làm tội mọi cho một xứ chẳng thuộc về họ, ấy là để thử thách muôn dân trên đất này, từ trong dân Y-sơ-ra-ên đến các dân sống chung với dân Y-sơ-ra-ên, để biết từ trong dân Y-sơ-ra-ên, người nào thật sự kính sợ Đức Giê-hô-va và trong các dân ngoại, ai là người nhận biết Đức Giê-hô-va qua dân Y-sơ-ra-ên và công việc này vẫn đang tiếp tục tiếp diễn trên đất này cho tới khi tận thế.

Ê-xê-chi-ên 34:1-31: Có Lời Đức Giê-hô-va phán cùng ta rằng: **Hỡi con người, hãy nói tiên tri nghịch cùng những kẻ chăn của Y-sơ-ra-ên; hãy nói tiên tri, và bảo những kẻ chăn ấy rằng: Chúa Giê-hô-va phán như vậy: Khốn nạn cho kẻ chăn của Y-sơ-ra-ên, là kẻ chỉ nuôi mình! Há chẳng phải những kẻ chăn nên cho bầy chiên ăn sao? Các người ăn mỡ, mặc lông chiên, giết những con chiên mập, mà các người không cho bầy chiên ăn! Các người chẳng làm cho những con chiên mắc bệnh nên mạnh, chẳng chữa lành những con đau, chẳng rịt thuốc những con bị thương; chẳng đem những con bị đuổi về, chẳng tìm những con bị lạc mất; song các người lại lấy sự độc dữ gay gắt mà cai trị chúng nó. Vì không có kẻ chăn thì chúng nó tan lạc; đã tan lạc thì chúng nó trở nên mồi cho hết thảy loài thú ngoài đồng. Những chiên ta đi lạc trên mọi núi và mọi đồi cao; những chiên Ta tan tác trên cả mặt đất, chẳng có ai kiếm,**

chẳng có ai tìm. Vậy nên, hỡi kẻ chăn, hãy nghe Lời Đức Giê-hô-va: Chúa Giê-hô-va phán rằng: Thật như Ta hằng sống, vì tại không có kẻ chăn, nên những chiên Ta đã làm môi, và đã trở nên đồ ăn của mọi loài thú ngoài đồng, những kẻ chăn của Ta cũng không tìm kiếm chiên Ta, nhưng chúng nó chỉ nuôi mình mà không chăn nuôi chiên Ta, vì cố đó, hỡi kẻ chăn, hãy nghe Lời Đức Giê-hô-va: Chúa Giê-hô-va phán như vậy: Nay, Ta nghịch cùng những kẻ chăn đó; Ta sẽ đòi lại chiên của Ta nơi tay chúng nó; Ta không để cho chúng nó chăn chiên của Ta nữa, và chúng nó cũng không thể tự chăn nuôi lấy mình nữa; nhưng Ta sẽ móc chiên Ta ra khỏi miệng chúng nó, hầu cho chiên không làm đồ ăn cho chúng nó. Chúa Giê-hô-va phán như vậy: Nay, chính Ta, tức là Ta, sẽ kiếm chiên Ta, Ta sẽ tìm nó ra. Ví như kẻ chăn tìm bầy mình ra, trong ngày mà nó ở giữa những chiên mình bị tan lạc, thì Ta cũng sẽ tìm chiên Ta ra như vậy: Ta sẽ cứu chúng nó ra khỏi mọi nơi mà chúng nó đã bị tan lạc trong ngày mây mù tăm tối. Ta sẽ đem chúng nó ra khỏi giữa các dân; Ta sẽ nhóm chúng nó lại từ các nước, và đem chúng nó về trong đất riêng chúng nó. Ta sẽ chăn chúng nó trên các núi của Y-sơ-ra-ên, kê khe nước, và trong mọi nơi có dân cư trong nước. Ta sẽ chăn chúng nó trong những đồng cỏ tốt, và chuồng chúng nó sẽ ở trên các núi nơi đất cao của Y-sơ-ra-ên; ở đó chúng nó sẽ nghỉ trong chuồng tử tế, và ăn cỏ trong đồng cỏ màu mỡ, tức là trên các núi của Y-sơ-ra-ên. Ấy chính Ta sẽ chăn chiên Ta và cho chúng nó nằm nghỉ, Chúa Giê-hô-va phán vậy. Ta sẽ tìm con nào đã mất, dắt về con nào đã bị đuổi, rịt thuốc cho con nào bị gãy, và làm cho con nào đau được mạnh. Nhưng Ta sẽ hủy diệt những con mập và mạnh. Ta sẽ dùng sự công bình mà chăn chúng nó. Chúa Giê-hô-va phán như vậy: Còn như bay, hỡi bầy chiên Ta, này, Ta xét đoán giữa chiên và chiên, giữa chiên đực và dê đực. Bay ăn trong vườn cỏ xinh tốt, mà lại lấy chân giày đạp những cỏ còn lại; đã uống những nước trong, lại lấy chân vậy đục nước còn thừa; bay há chẳng coi sự đó là việc nhỏ mọn sao? Còn những chiên Ta thì phải ăn cỏ chân bay đã giày đạp, và uống nước chân bay đã vậy đục! Vậy nên, Chúa Giê-hô-va phán như vậy: Nay, Ta, chính Ta, sẽ xét đoán giữa những chiên mập và chiên gầy. Vì bay lấy hông lấy vai mà xóc, lấy sừng mà vịch mọi chiên con có bệnh, cho đến chừng bay đã làm tan lạc chúng nó ra ngoài, nên Ta sẽ đến cứu bầy chiên Ta, chúng nó sẽ không làm môi nữa, và Ta sẽ xét đoán giữa chiên và chiên. Ta sẽ lập trên chúng nó chỉ một kẻ chăn, người sẽ chăn chúng nó, tức là Đa-vít, tôi tớ Ta. Ấy là người sẽ chăn chúng nó, người sẽ làm kẻ chăn chúng nó. Ta, Đức Giê-hô-va, sẽ làm Đức Chúa Trời chúng nó, còn Đa-vít, tôi tớ Ta, sẽ làm vua giữa chúng nó. Ta, Đức Giê-hô-va, đã phán vậy. Bấy giờ Ta sẽ kết với chiên Ta một giao ước hòa bình. Ta sẽ làm cho những thú dữ trong đất dứt đi, đặng dân Ta có thể ở yên ổn trong đồng vắng và ngủ trong rừng. Ta sẽ làm cho chúng nó với các miền chung quanh đôi Ta nên nguồn phước. Ta sẽ khiến mưa sa nơi mùa thuận tiện, ấy sẽ là cơn mưa của phước lành. Cây ngoài đồng sẽ ra trái, và đất sẽ sanh hoa lợi. Chúng nó sẽ ở yên trong đất mình, và sẽ biết Ta là Đức Giê-hô-va, khi Ta đã bẻ gãy những đòn của ách chúng nó, và đã giải cứu chúng nó ra khỏi tay những kẻ bắt chúng nó phục dịch. Chúng nó sẽ chẳng làm môi của các dân ngoại nữa; những loài thú của đất sẽ chẳng nuốt chúng nó nữa; chúng nó sẽ ở yên ổn, chẳng ai làm cho sợ hãi. Ta sẽ sấm vườn có danh tiếng cho chúng nó, chúng nó sẽ không chết đói trong đất mình nữa, và cũng không còn chịu sự hổ nhục của các nước nữa. Chúng nó sẽ biết Ta, Đức Giê-hô-va, là Đức Chúa Trời chúng nó, ở cùng chúng nó, và biết nhà Y-sơ-ra-ên chúng nó là dân Ta, Chúa Giê-hô-va phán vậy. Bay là chiên của Ta, là chiên của đồng cỏ Ta; bay là loài người, và Ta là Đức Chúa Trời bay, Chúa Giê-hô-va phán vậy.

Giê-Hô-Va Đức Chúa Trời đã quyết định chính Ngài sẽ trực tiếp giải cứu dân Ngài, như chính Ngài đã làm từ lúc ban đầu tại xứ Ê-díp-tô, đó là Đức Giê-Hô-Va đã thiết lập Lễ vượt qua của Ngài, mà trọng tâm của Lễ vượt qua này không phải là thiết lập một nghi thức hay là nghi lễ, mà thật sự là một sắc lệnh được thiết lập trải các đời của loài người ở trên đất này, cho đến khi kế hoạch tìm một dòng dõi thánh, một nước thầy tế lễ được hoàn thành. Đặc điểm của Lễ vượt qua này là Đức Giê-Hô-Va trực tiếp hành động từ chiều tối ngày mười bốn tháng Giêng (năm 1446 B.C.), cho tới khi tận thế, mà hết thảy những người nào muốn được hưởng Lễ vượt qua này, thì người ấy phải tôn trọng các yêu cầu được phán bởi Đức Giê-Hô-Va để được hưởng Lễ này, đó là từ Môi-se, A-rôn, các trưởng lão trong dân Y-sơ-ra-ên phải trực tiếp đôn đốc, thông báo cho mọi người trong Y-sơ-ra-ên biết và thực hành công việc như Đức Giê-Hô-Va đã phán.

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:16-20: Trong bảy ngày phải ăn bánh không men: vừa đến ngày thứ nhất, hãy dẹp

men khỏi nhà đi; vì hễ ai ăn bánh có men từ ngày thứ nhất cho đến ngày thứ bảy, thì sẽ bị truất ra khỏi Y-sơ-ra-ên. Ngày thứ nhất, sẽ có một sự nhóm hiệp thánh; qua ngày thứ bảy các người cũng sẽ có một sự nhóm hiệp thánh nữa. Trong mấy ngày đó chẳng nên làm công việc chi, chỉ lo sắm đồ ăn cho mỗi người cần ăn mà thôi. Vậy, các người hãy giữ lễ bánh không men, vì chính ngày đó Ta rút quân đội các người ra khỏi xứ Ê-díp-tô; nên chi, trải các đời phải giữ ngày đó như một lễ lập ra đời đời. Ngày mười bốn tháng giêng, chiều lại, các người sẽ ăn bánh không men cho đến chiều ngày hai mươi mốt tháng đó. Trong bảy ngày không nên còn thấy men tại nhà các người; vì bất luận người ngoại bang hay là người bản xứ, hễ ai ăn bánh có men sẽ bị truất khỏi hội chúng Y-sơ-ra-ên. Chớ nên ăn bánh có men; khắp nơi các người ở đều phải ăn bánh không men.

Đối với những người quản lý trong dân Y-sơ-ra-ên, từ các trưởng lão phải lo cho dân Y-sơ-ra-ên:

Xuất Ê-díp-tô Ký 12:21-28: **Vậy, Môi-se nhóm lại các trưởng lão Y-sơ-ra-ên mà nói rằng: Hãy đi bắt một con trong bầy cho mọi nhà các người, và giết nó làm lễ Vượt-qua. Rồi hãy lấy một chùm kinh giới nhúng vào huyết trong chậu, bôi lên mà và hai cây cột cửa, đoạn, trong các người chớ ai ra khỏi cửa nhà mình cho đến sáng mai. Đức Giê-hô-va sẽ đi qua đặng hành hại xứ Ê-díp-tô; khi thấy huyết nơi mà và hai cây cột cửa, Ngài sẽ vượt qua, không cho kẻ tiêu diệt vào nhà các người đặng hành hại. Hãy giữ lễ này như một lệ lập ra đời đời cho các người và con cháu các người. Khi nào các người vào xứ mà Đức Giê-hô-va sẽ ban cho, như Lời Ngài đã phán, thì hãy giữ lễ này. Khi con cháu các người hỏi rằng: Lễ này là nghĩa chi? Hãy đáp rằng: Ấy là của tế lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va, vì khi Ngài hành hại xứ Ê-díp-tô thì Ngài đi vượt qua các nhà dân Y-sơ-ra-ên, và cứu nhà chúng ta đó. Dân Y-sơ-ra-ên bèn cúi đầu lạy, rồi đi, làm theo như Lời Đức Giê-hô-va đã phán dặn Môi-se và A-rôn.**

Phần quan trọng nhất của Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va đó là trong đêm đó, Thần của Đức Giê-hô-va sẽ trải qua khắp xứ Ê-díp-tô để xét đoán các thần của xứ Ê-díp-tô, bất luận nhà nào không có huyết của chiên con đực không tỳ vít chi bôi trên hai cây cột và mà và cửa của nhà đó, thì Đức Giê-hô-va sẽ hành hại nhà đó.

Điều kiện quan trọng nhất là **làm thế nào thế nào để người ta có huyết của chiên con đực không tỳ vít chi để bôi lên mà và cửa và hai cây cột cửa của nhà mình?**

Chúng ta hãy nhìn vào công việc mà Đức Giê-hô-va đã làm cho dân Y-sơ-ra-ên qua Môi-se và A-rôn, đó là chính Đức Giê-hô-va đã phán trực tiếp với Môi-se và A-rôn và qua Môi-se và A-rôn mà tới các trưởng lão của Y-sơ-ra-ên mà dân Y-sơ-ra-ên được biết mạng lệnh của Đức Giê-hô-va mà làm theo.

Trong các bài trước chúng ta đã được Đức Thánh-Linh tỏ cho biết ý nghĩa mầu nhiệm về chiên con đực không tỳ vít chi là bóng về Đức Chúa Jê-sus Christ, Danh Ngài được xưng là Lời Đức Chúa Trời.

Thân thể xác thịt của người tin Chúa được ví là nhà tạm của linh hồn. Mỗi miệng của người tin Chúa được ví là cửa của nhà tạm này, cùng là bóng về bàn thờ của lễ thiêu, về bàn thờ xông hương và bàn để bánh trần thiết. Lưỡi của loài người chúng ta được ví là lửa, mà quyền phép khiến cho người tin Chúa công bố được Lời của Đức Chúa Trời trên môi miệng mình đó là quyền phép của Đức Thánh-Linh. Huyết của chiên con đực tuổi giáp niên không tỳ vít chi đó là bóng về Lễ thật, là Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời.

Sự giết chiên con đực tuổi giáp niên, không tỳ vít chi đó là bóng về linh hồn của người tin Chúa được chuộc bởi huyết của Đức Chúa Jê-sus Christ và bởi đức tin mà người tin Chúa đã xưng Danh Đức Chúa Jê-sus Christ ra và sống theo các mạng lệnh cùng các điều răn mà Đức Chúa Jê-sus Christ đã phán dạy.

Trên đây là tóm lược nguyên tắc và hình bóng về trình tự của sự cứu chuộc, nhưng những sự đó không phải là thủ tục của tôn giáo, vì Đức Giê-hô-va đã phán đó là Lễ vượt qua của Ngài, vì chính Đức Giê-hô-va sẽ trực tiếp thi hành công việc của Ngài đến đời đời đối với dân Y-sơ-ra-ên (theo đúng ý nghĩa của ngôn ngữ Hê-bơ-rơ). Gọi Lễ này là Lễ vượt qua của Đức Giê-hô-va vì kể từ Lễ Vượt Qua đầu tiên bắt đầu vào chiều tối của ngày mười bốn tháng Giêng năm 1446B.C. đó, khoảng 1475 năm sau, cũng trong chính ngày đó, vào lúc chiều tối, tại đồi Gò-gô-tha bên ngoài thành Giê-ru-sa-lem, các thầy tế lễ cả thành Giê-ru-sa-lem đã đóng đinh Con một của Đức Chúa Trời trên cây thập tự và giết Ngài, là Đức Chúa Jê-sus Christ, là Chiên con của Đức Chúa Trời Chí Cao. Điều đó đã ứng nghiệm về kỳ hoán cải mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã định cho sự cứu chuộc muôn dân trên đất này, chứ không chỉ dành cho dân Y-sơ-ra-ên trong xác thịt.

Chiều theo Luật pháp của Thánh-Linh sự sống được tỏ ra trên nền tảng là Đá góc nhà, là Đá đã chọn lựa, là Nền bền vững, thì chỉ những người nào thật sự được ăn thịt chiên con đực không tỳ vít chi theo Lễ thật, như Đức Chúa Jê-sus Christ đã phán, thì linh hồn người đó mới nhận được sự cứu chuộc sự sống mình.

Giăng 6:47-58: **Quả thật, quả thật, Ta nói cùng các người, hễ ai tin thì được sự sống đời đời. Ta là bánh của sự sống. Tổ phụ các người đã ăn ma-na trong đồng vắng, rồi cũng chết. Đây là bánh từ trời xuống, hầu cho ai ăn chẳng hề chết. Ta là bánh hằng sống từ trời xuống; nếu ai ăn bánh ấy, thì sẽ sống vô cùng; và bánh mà Ta sẽ ban cho vì sự sống của thế gian tức là thịt Ta. Bởi đó, các người Giu-đa cãi lẽ với nhau, mà rằng: Lẽ nào người này lấy thịt mình cho chúng ta ăn sao? Đức Chúa Jêsus bèn phán cùng họ rằng: Quả thật, quả thật, Ta nói cùng các người, nếu các người không ăn thịt của Con người, cùng không uống huyết Ngài, thì chẳng có sự sống trong các người đâu. Ai ăn thịt và uống huyết Ta thì được sự sống đời đời; nơi ngày sau rốt, Ta sẽ khiến người đó sống lại. Vì thịt Ta thật là đồ ăn, huyết Ta thật là đồ uống. Người nào ăn thịt Ta và uống huyết Ta, thì ở trong Ta, và Ta ở trong người. Như Cha, là Đấng hằng sống, đã sai Ta đến, và Ta sống bởi Cha; cũng một thể ấy, người nào ăn Ta, sẽ sống bởi Ta vậy. Đây là bánh từ trời xuống. Bánh đó chẳng phải như ma-na mà tổ phụ các người đã ăn, rồi cũng chết; kẻ nào ăn bánh này sẽ sống đời đời.**

Đức Giê-hô-va đã phán rất rõ rằng: **“Khi một khách ngoại bang nào kiêu ngạo nhà người, muốn giữ lễ Vượt-qua của Đức Giê-hô-va, thì mọi người nam của họ phải chịu phép cắt bì; đoạn, họ mới được đến gần giữ lễ này, và được coi như người sanh trong xứ. Nhưng ai không chịu phép cắt bì, thì chẳng được ăn đâu. Cũng đồng một luật cho người sanh trong xứ cùng khách ngoại bang nào đến kiêu ngạo giữa các người.”** (Xuất Ê-díp-tô Ký 12:48-49)

Phép cắt bì là một điều kiện do chính Đức Giê-hô-va thiết lập giao ước giữa Ngài với Áp-ra-ham và với dòng dõi của Áp-ra-ham: **“Mỗi người nam trong vòng các người phải chịu phép cắt bì; ấy là giao ước mà các người phải giữ, tức giao ước lập giữa Ta và các người, cùng dòng dõi sau người. Các người phải chịu cắt bì; phép đó sẽ là dấu hiệu của sự giao ước giữa Ta cùng các người. Trải qua các đời, mỗi người nam trong vòng các người, hoặc sanh đẻ tại nhà, hoặc đem tiền ra mua nơi người ngoại bang, chẳng thuộc về dòng giống người, hễ lên được tám ngày rồi, đều phải chịu phép cắt bì. Chớ khá bỏ làm phép cắt bì cho ai sanh tại trong nhà người, hay đem tiền ra mua về; sự giao ước của Ta sẽ lập đời đời trong xác thịt của các người vậy. Một người nam nào không chịu phép cắt bì nơi xác thịt mình, sẽ bị truất ra khỏi ngoài dân sự mình; người đó là kẻ bội Lời giao ước Ta”.** (Sáng thế ký 17:10-14)

Phép cắt bì trong Giao-ước cũ được thi hành qua việc người ta lấy đá lửa, là loại đá cuội rất cứng, khi đập các viên đá vào nhau, sẽ bể ra và người ta sẽ lấy mảnh vỡ của đá đó làm dao, để cắt bao quy đầu của người nam, là hình bóng về sự cắt bì lòng, là loại bỏ tánh xác thịt hay chết của mình. Phép cắt bì thật được làm trong quyền phép của Đức Chúa Jêsus Christ, tức là quyền phép của Lời hằng sống và bền vững của Đức Chúa Trời khiến người tin Chúa được nên thánh, mà dao bằng đá lửa đó là bóng về quyền phép của Lễ thật.

Cô-lô-se 2:6-17: **Anh em đã nhận Đức Chúa Jêsus Christ thế nào, thì hãy bước đi trong Ngài thế ấy; hãy chăm rể và lập nền trong Ngài, lấy đức tin làm cho bền vững, tùy theo anh em đã được dạy dỗ, và hãy dự dật trong sự cảm tạ. Hãy giữ chừng, kẻo có ai lấy triết học và lời hư không, theo lời truyền khẩu của loài người, sơ học của thế gian, không theo Đấng Christ, mà bắt anh em phục chằng. Vì sự đầy dẫy của bản tánh Đức Chúa Trời thấy đều ở trong Đấng ấy như có hình. Anh em lại nhờ Ngài mà có được đầy dẫy mọi sự, vì Ngài là đầu của mọi quyền cai trị và mọi thế lực. Anh em cũng chịu cắt bì trong Ngài, không phải phép cắt bì bởi tay người ta làm ra, nhưng là phép cắt bì của Đấng Christ, là lột bỏ tánh xác thịt của chúng ta. Anh em đã bởi phép báp-tem được chôn với Ngài, thì cũng được sống lại với Ngài bởi đức tin trong quyền phép Đức Chúa Trời, là Đấng đã khiến Ngài từ kẻ chết sống lại. Khi anh em đã chết bởi tội lỗi mình và sự xác thịt mình không chịu cắt bì, thì Đức Chúa Trời đã khiến anh em sống lại với Đấng Christ, vì đã tha thứ hết mọi tội chúng ta: Ngài đã xóa tờ khế lập nghịch cùng chúng ta, các điều khoản trái với chúng ta nữa, cùng phá hủy tờ khế đó mà đóng đinh trên cây thập tự; Ngài đã truất bỏ các quyền cai trị cùng các thế lực, dùng thập tự giá chiến thắng chúng nó, và nộp ra tỏ tường giữa thiên hạ. Vì vậy, chớ có ai đoán xét anh em về của ăn uống, hoặc ngày lễ, hoặc ngày mặt trăng mới, hoặc ngày Sa-bát, ấy đều chỉ là bóng của các việc sẽ tới, còn hình thì ở trong Đấng Christ.**

Thời kỳ sau rốt này, quá nhiều người mang danh là người tin Chúa, tự cho mình cái quyền làm người đứng giảng Tin-Lành, không tôn trọng chủ quyền của Đức Chúa Trời trên muôn vật và trên Hội-Thánh của Ngài, không tôn trọng các mạng lệnh mà Giê-hô-va Đức Chúa Trời đã phán và được chính Đức Chúa Jêsus Christ,

Con một của Đức Chúa Trời lấy sự sống của chính mình để bảo vệ Luật pháp của Đức Chúa Trời và làm cho Luật pháp được bền vững. Tự nhảy vào ngôi vị của Môi-se, tự chiếm lấy chức mà chỉ có Giê-hô-va Đức Chúa Trời mới có quyền định mà thôi. Những kẻ đó đã tự làm cho mình ra mù để làm người dẫn đường những người đang mù, khiến những người đó đi từ núi qua gò, quên chỗ mình an nghỉ, thì những người đó sẽ chịu sự đoán phạt của Đức Chúa Trời.

Hê-bơ-rơ 10:1-39: **Vả, luật pháp chỉ là bóng của sự tốt lành ngày sau, không có hình thật của các vật, nên không bao giờ cất tế lễ mỗi năm hằng dâng như vậy, mà khiến kẻ đến gần Đức Chúa Trời trở nên trọn lành được. Nếu được, thì những kẻ thờ phượng đã một lần được sạch rồi, lương tâm họ không còn biết tội nữa, nhân đó, há chẳng thôi dâng tế lễ hay sao? Trái lại, những tế lễ đó chẳng qua là mỗi năm nhắc cho nhớ lại tội lỗi. Vì huyết của bò đực và dê đực không thể cất tội lỗi đi được. Bởi vậy cho nên, Đấng Christ khi vào thế gian, phán rằng: Chúa chẳng muốn hy sinh, cũng chẳng muốn lễ vật, nhưng Chúa đã sắm sửa một thân thể cho tôi. Chúa chẳng nhậm của lễ thiêu, cũng chẳng nhậm của lễ chuộc tội. Tôi bèn nói: Hỡi Đức Chúa Trời, này tôi đến - Trong sách có chép về tôi-Tôi đến để làm theo ý muốn Chúa. Trước đã nói: Chúa chẳng muốn, chẳng nhậm những hy sinh, lễ vật, của lễ thiêu, của lễ chuộc tội, đó là theo luật pháp dạy; sau lại nói: Đây này, tôi đến để làm theo ý muốn Chúa. Vậy thì, Chúa đã bỏ điều trước, đặt lập điều sau. Ấy là theo ý muốn đó mà chúng ta được nên thánh nhờ sự dâng thân thể của Đức Chúa Jê-sus Christ một lần đủ cả. Phàm thấy tế lễ mỗi ngày đứng hầu việc và năng dâng của lễ đồng một thức, là của lễ không bao giờ cất tội lỗi được, còn như Đấng này, đã vì tội lỗi dâng chỉ một của lễ, rồi ngồi đời đời bên hữu Đức Chúa Trời, từ rày về sau đang đợi những kẻ thù nghịch Ngài bị để làm bệ dưới chân Ngài vậy. Vì nhờ dâng chỉ một của tế lễ, Ngài làm cho những kẻ nên thánh được trọn vẹn đời đời. Đức Thánh Linh cũng làm chứng cho chúng ta như vậy; vì đã phán rằng: Chúa phán: Đây là giao ước Ta lập với chúng nó sau những ngày đó, Ta sẽ để luật pháp Ta vào lòng chúng nó và ghi tạc nơi trí khôn, lại phán: Ta sẽ chẳng còn nhớ đến tội lỗi gian ác của chúng nó nữa. Bởi lẽ có sự tha thứ thì không cần dâng của lễ vì tội lỗi nữa. Hỡi anh em, vì chúng ta nhờ huyết Đức Chúa Jê-sus được dọn dĩ vào nơi rất thánh, bởi đường mới và sống mà Ngài đã mở ngang qua cái màn, nghĩa là ngang qua xác Ngài, lại vì chúng ta có một thầy tế lễ lớn đã lập lên cai trị nhà Đức Chúa Trời, nên chúng ta hãy lấy lòng thật thà với đức tin đầy dẫy trọn vẹn, lòng được tươi sạch khỏi lương tâm xấu, thân thể rửa bằng nước trong, mà đến gần Chúa. Hãy cầm giữ sự làm chứng về điều trông cậy chúng ta chẳng chuyển lay, vì Đấng đã hứa cùng chúng ta là thành tín. Ai nấy hãy coi sóc nhau để khuyên giục về lòng yêu thương và việc tốt lành; chớ bỏ sự nhóm lại như mấy kẻ quen làm, nhưng phải khuyên bảo nhau, và hễ anh em thấy ngày ấy hầu gần chừng nào, thì càng phải làm như vậy chừng nấy. Vì nếu chúng ta đã nhận biết lẽ thật rồi, mà lại cố ý phạm tội, thì không còn có tế lễ chuộc tội nữa, nhưng chỉ có sự đợi chờ kinh khiếp về sự phán xét, và lửa hừng sẽ đốt cháy kẻ bội nghịch mà thôi. Ai đã phạm luật pháp Môi-se, nếu có hai ba người làm chứng, thì chết đi không thương xót, huống chi kẻ giày đạp Con Đức Chúa Trời, coi huyết của giao ước, tức là huyết mà mình nhờ nên thánh, là ô uế, lại khinh lờn Đức Thánh Linh ban ơn, thì anh em há chẳng tưởng rằng người ấy đáng bị hình rất nghiêm đoán phạt hay sao? Vì chúng ta biết Đấng đã phán rằng: Sự trả thù thuộc về Ta; Ta sẽ báo ứng, ấy là Lời Chúa phán. Lại rằng: Chúa sẽ xét đoán dân mình. Sa vào tay Đức Chúa Trời hằng sống là sự đáng kinh khiếp thay! Hãy nhớ lại những lúc ban đầu đó, anh em đã được soi sáng rồi, bèn chịu cơn chiến trận lớn về những sự đau đớn: phần thì chịu sự nhục, gặp gian nan, như làm trò cho thiên hạ xem, phần thì chia khổ với những kẻ bị đối đãi đồng một cách. Vì anh em đã thương xót kẻ bị tù, và vui lòng chịu của cải mình bị cướp, bởi biết mình có của cải quý hơn hằng còn luôn. Vậy chớ bỏ lòng dọn dĩ mình, vốn có một phần thưởng lớn đã để dành cho. Vì anh em cần phải nhịn nhục, hầu cho khi đã làm theo ý muốn Đức Chúa Trời rồi, thì được như Lời đã hứa cho mình. Còn ít lâu, thật ít lâu nữa, thì Đấng đến sẽ đến; Ngài không chậm trễ đâu. Người công bình của Ta sẽ cậy đức tin mà sống, nhưng nếu lui đi thì linh hồn Ta chẳng lấy làm đẹp chút nào. Về phần chúng ta, nào phải là kẻ lui đi cho hư mất đâu, bèn là kẻ giữ đức tin cho linh hồn được cứu chuộc.**